

Surrealizmus ako východisko a inšpirácia

Dáša Marta Ďurovcová

Bakalárska práca
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Design obuvi

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Dáša Marta Ďurovcová**
Osobní číslo: **K21137**
Studijní program: **B0212A310004 Multimédia a design**
Specializace: **Design obuvi**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Surrealismus jako Východisko a Inspirace**

Zásady pro vypracování

1. Teoretická část:

Východiskom a inšpiráciou bakalárskej práce je umelecký smer, surrealizmus. Začiatok tejto práce sa zaoberá surrealizmom v obecnom ponímaní a rieši zmyšľanie umelcov, tvorcov, ich proces tvorby, inšpiráciu a námety. Zameriava sa na sen, snovú realitu, ktorá je s týmto umeleckým smerom spätá.

2. Projektová časť:

Rieši vývoj kolekcie, ktorá je zhmotnením snovej reality. Každý produkt má svoj vlastný význam, spolu ale tvoria jeden celok. Usporiadaný chaos. Sen .. realita.

Súčasťou odovzdanej práce je plagát o rozmeroch 100x70 cm v tlačenej podobe. Súčasťou predanej písomnej práce je dodanie elektronickej verzie diplomovej práce na Flash disku, ktorý bude obsahovať taktiež samostatné fotografie v tlačenej kvalite z projektovej časti bakalárskej práce. Formát pre bitmapové podklady: JPEG, farebný priestor RGB, rozlíšenie 300 dpi, 250 mm ďalšia strana. Formát pre vektory: AI, EPS, PDF. Logá a texty v krivkách. Odovzdaná práca musí obsahovať rešerš inšpiračných zdrojov vzťahujúcich sa k zvolenej témy, varianty návrhových riešení, postup spracovania vybranej varianty návrhového riešenia, strihové riešenia, technický popis.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Jazyk zpracování: **Slovenština**

Seznam doporučené literatury:

- DESMOND, Morris. Životy Surrealistu. Vydanie 1. preklad: Kostomitsopoulos Denis. Trnová. Bourdon. 2018. ISBN: 978-80-906996-3-2.
- CHOUCHA, Nadia. Surrealismus a magie. Vydanie 1. preklad: Klement Rejšek. Praha. Volvox Globator. 1994. ISBN: 80-85769-28-X.
- DUŠEK, Jaroslav a Ján SKRYJA. Tentokrát o magii snů. Vydanie 1. Lucidní snění. 2022. ISBN: 978-80-11-02519-9.
- HELINGEROVÁ, Marta. Sny jako nástroj sebepoznání. Jak využít sny k osobnímu rozvoji. Vydanie 1. Praha. Grada Publishing, a.s. 2016. ISBN 978-80-247-5690-5.
- JOHNSON, Robert A. Inner work. Using Dreams and Active Imagination for Personal Growth. Vydanie 1. HarperCollins Publishers Inc. 2009. ISBN: 0062504312.
- JUNG, Carl Gustav. Snové symboly individuálního procesu. psychologie a alchymie 1. Vydanie 1. Preklad: Patočka Petr. Brno. Nakladatelství Tomáše Janečka. 1999. ISBN: 80-85880-19-9.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Eva Klabalová, Ph.D.**
Ateliér Design obuvi

Datum zadání bakalářské práce: **1. listopadu 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **17. května 2024**

L.S.

Mgr. Josef Kocourek, Ph.D.
děkan

MgA. Lucie Trejtnarová, Ph.D.
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 1. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne:

Jméno a příjmení studenta:

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Východiskom a inšpiráciou bakalárskej práce je umelecký smer, surrealizmus. Práca sa zaoberá surrealizmom v obecnom ponímaní a zameriava sa na zmýšľanie umelcov, tvorcov, ich proces tvorby, inšpiráciu a námety.

Teoretická práca sa zameriava na sen, snovú realitu, ktorá je s týmto umeleckým smerom spätá.

Projektová časť rieši vývoj kolekcie, ktoré je zhmotnením snovej reality. Každý produkt má svoj vlastný význam spolu ale tvoria jeden celok. Usporiadany chaos. Sen - realita.

Kľúčové slova: surrealizmus, sen, snová realita, nevedomie, zvláštnosť, tajupnosť, symboly

ABSTRACT

The base and inspiration of the bachelor work is artistic period, surrealism. The beginning of this work deal with surrealism in the general sense and looking on the mindset of the authors, creators and their creating process, inspiration and motifs.

Theoretic work focuses on the dream, dream reality, which is bounded with this artistic period.

Project part deal with development of the collection, which is manifestation of the dream reality. Each product have its own meaning but together they create one whole. Organized chaos. Dream - Reality.

Keywords: surrealism, dream, dream reality, subconscious, strangeness, mystical, symbolics

„Keď ideme spať nekončí deň a nezačína noc, pokračuje život. Tieto svety na seba nadväzujú. Emócie zo sna ovplyvňujú náš deň a naopak.“ - Jaroslav Dušek a Ján Skryja

PodĎakovať by som sa chcela MgA. Eve Klabalovej, PhD. za vedenie mojej bakalárskej práce. Jej pohotovú pomoc, rady a skúsenosti, ktoré mi v tomto priebehu predala.

Ďalej svojej rodine, Zuzke a Dorotke, spolužiackam a nemôžem zabudnúť ani na fotografa Jana Vithu.

Nakoniec aj všetkým, ktorí ma v tomto období podporovali.

Prehlasujem, že odovzdaná verzia bakalárskej práce a verzia elektronická nahraná do IS/STAG sú totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČASŤ	10
1 SURREALIZMUS.....	11
1.1 VÝTVARNÝ SMER SURREALIZMU.....	13
1.2 VÝCHODISKÁ INŠPIRÁCIE	16
1.3 TVORCOVIA.....	17
1.3.1 Joan Miró.....	17
1.3.2 Salvador Dalí	19
1.3.3 René Magritte	20
1.3.4 Giorgio de Chirico.....	22
1.3.5 Yves Tanguy	24
1.3.6 Dorothea Tanning	26
1.3.7 Max Ernst	28
1.4 ZÁVEREČNÉ ZHODNOTENIE TVORCOV	29
2 SURREALIZMUS A MÓDNY PRIEMYSEL.....	30
2.1 DESIGNÉRI.....	30
2.1.1 Elsa Schiaparelli	31
2.1.2 Panconesi.....	31
2.1.3 Garmanier.....	32
2.1.4 Richard Quinn	33
2.1.5 Marine Serre.....	34
2.1.6 Maison Souraya	35
2.2 ZÁVEREČNÉ ZHODNOTENIE DESIGNÉROV.....	36
3 SNOVÝ SVET.....	37
3.1 NEVEDOMIE	37
3.1.1 Vnútoraná práca	37
3.2 SEN	38
3.2.1 Dielo „Výklad snov“	39
3.2.2 Archetypy	40
3.2.3 Asociácie.....	40
3.2.4 Nočné mory	40
3.2.5 Lucidné snívanie.....	41
3.2.6 Pohľad Sigmunda Freuda	41
3.2.7 Freud a Surrealizmus	43
3.2.8 Zhrnutie	43
II PRAKTICKÁ ČASŤ.....	44
4 KONCEPT KOLEKCIE	45
4.1 FAREBNICA.....	46
4.2 „ILÚZIA“ PRVÝ PÁR OBUVI	47

4.2.1	Rešerš	48
4.2.2	Proces tvorby kopyta	49
4.2.3	Návrhy	51
4.2.4	Technický opis	52
4.2.5	Proces tvorby prvého páru	54
4.3	DRUHÝ PÁR OBUVI	56
4.3.1	Návrhy	57
4.3.2	Technický opis	58
4.3.3	Proces	59
4.4	„MOZAIKA“ SET DOPLNKOV	60
4.4.1	Rešerš	61
4.4.2	Návrhy	63
4.4.3	Technický opis	64
4.4.4	Proces	67
4.4.5	Praktickosť a využitie	68
ZÁVER		70
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY		71
ZOZNAM OBÁZKOV		75
ZDROJE OBRÁZKOV		78
ZOZNAM PRÍLOH		82

ÚVOD

Sny, ktoré si mnoho z nás ani nepamätá alebo mu neprikladá žiadnu väčšiu pozornosť a vážnosť, majú svoje opodstatnenie a význam. Je pre nás užitočné sa im viac otvoriť a naučiť ich systému. Nie vždy je to jednoduché, pretože každý jedinec má snový svet odlišný od ostatných. Sen je budovaný z podvedomia a prežitkov danej osoby, ktorej sa sníva, takže snová realita a symboly v nej sú odkazmi pre tú konkrétnu osobu.

Snový svet a nevedomie vnímali aj surrealisti a čerpali z nich pri svojej tvorbe. Preto sa začiatok práce sústreďí na výskum surrealizmu, jeho manifestom a ďalej sa inšpiruje a pracuje s tvorbou jeho predstaviteľov. Oporou sú v následnom premýšľaní a estetickej forme praktickej časti. Produkty znázorňujú každí trochu inú myšlienku ale dokopy hrajú jeden celok, konceptuálne aj vizuálne. Zorganizovaný chaos.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 SURREALIZMUS

Surrealizmus, je umelecký smer, ktorý naviazal na dadaizmus. Dadaizmu, zrodený v roku 1916, bol medzinárodným umeleckým fenoménom, ktorý sa snažil zvrátiť tradičné buržoázne predstavy o umení. Surrealizmus bol umelecký dedič dadaizmus. Oddaný názoru, že ľudská prirodzenosť je zásadne iracionálna. Veľkou súčasťou bola psychoanalýza a cieľom bolo odhaliť tajomstvá ľudskej mysle. Dada a surrealizmus zdieľali presvedčenie, že sociálny a politický radikalizmus by sa mal spojiť s umeleckou inováciou. Umelcovou úlohou bolo posunúť sa ďalej od estetického potešenia a ovplyvňovania životov ľudí; vidieť a prežívať veci inak. „Zmeniť život“. (Choucha, 1994; Hopkins, 2004)

Paríž po roku 1919, tam dadaizmus čoskoro stratil impulz, pretože bol v podstate nihilistická odpoveď svetu, kázanie zničenia všetkého rozumu a racionálnej komunikácie. Surrealizmus však predstavoval niečo pozitívnejšie, chcelo aktívne oslobodiť podvedomie na vyjadrenie reakcií, ktoré boli priamejšie ako tie vytvorené racionálnym myslením. (Shanes, 2011)

André Breton, hovorca celej skupiny, napísal v prvom manifeste v r. 1924 tento výrok: „verím, že v budúcnosti dôjde k roztaveniu oboch týchto stavov, navonok si tak vzájomne odporujúcich, ktorými je sen a realita, a to roztavenie do istého druhu absolútnej skutočnosti, skutočnosti nadreálnej (surreality)“. Tieto slová zabezpečili hľadanie skrytej inšpirácie v oblastiach ako sen, nevedomie a mýty. Surrealisti pátrali po „zázračne“, ktoré môžu nájsť kdekoľvek, v akejkoľvek podobe. Vďaka nastaveniu mysle. (Choucha, 1994)

Surrealizmus Bretonom nie je definovaný ako nová forma alebo štýl, ale ide o pokus upresniť záhadné a zabudnuté časti ľudskej skúsenosti a prehodnotenie minulosti. Je to bádanie a postup do teórií mimo logiky a racionality. Surrealisti tiež čerpali z etnológie a psychológie. Prijali za svoje Freudové teórie podvedomia, významosti snových vízií, slovných hračiek, vtipov, aj kľúčové role sexuality. Snažili sa odpútať od foriem morálnej a estetickej predpojatosti. Zamerali sa na experiment, bádanie, protest, zmenu vedomia, vyjadrovanie nových dimenzií vnímania. (Choucha, 1994)

Hlavnými sa v tejto oblasti stávajú techniky automatizmu. Breton vyjadruje a vníma, že surrealizmus je čistý psychický automatizmus, smerujúci k verbálnemu alebo písomnému vyjadreniu. Vyjadreniu skutočnému pohybu myšlienok. Bez akejkoľvek kontroly udávanej rozumom a mimo estetických a morálnych predsudkov. Táto technika psychického

automatizmu prichádza z psychoanalýzy a metód spirituálnych médií za cieľom najlepšieho spôsobu ako uvoľniť prúdy tvorivosti a inšpirácie. (Choucha, 1994)

Veľký vplyv na vtedajších umelcov mali aj spisy Emanuela Swedenborga, ktorého princípy sú priamo rozpoznateľné v surrealizme. Prirodzený svet považoval za priame spojenie v súlade s duchovnou rovinou. V prípade že chceme pochopiť duchovnú rovinu prirodzeného sveta mali by sme sa pokúsiť hľadať spojenie medzi rôznymi objektami, entitami či fenoménmi. Vďaka tomu môžeme nájsť pochopenie v snahách surrealizmov spájať tieto dve vzdialené reality do jednej roviny. Príklad, Salvadore Dalí transformoval svoje subjektívne fyzické pocity do vizuálnej formy. Obrazy ochablosti a rozkladu sú prekladom jeho vlastných pocitov impotencie, posadnutosti kanibalizmom, vylučovaním a smrťou. Cieľ surrealizmu je jednoduchý. Ide o dosiahnutie znovuzrodenia našej vlastnej psychickej sily s rúznym zostupom do nás samých, systematickým odhaľovaním skrytých miest. Nekončiacie odkrývanie a výpravy do stredu zakázaného územia. Neskôr, v tridsiatich rokoch, Breton surrealizmus prirovnáva k mostu medzi vedomím a nevedomím, možnosť vedomia dostať sa z nevedomia za pomoci intuície. Vo svojom druhom manifeste sa pohráva s Freudovou myšlienkou v spojitosti s premenou ľudských nervových zakončení pri patológií. Porucha, potlačenie sexuálnych túžob, oddaľovanie sa realite. Človek sa v takýchto stavoch uzatvára do predstavivosti kde si ich kompenzuje. Breton tento proces prirovnáva k tomu umelcovmu. Umelec sa líši v tom, že svoje nenaplnené túžby transformuje do umeleckých diel. Vďaka svojim schopnostiam ich formou mutácie smeruje z negatívneho bodu do bodu pozitívneho. Zmena nevedomého prvotného podnetu na skutočný objekt vonkajšieho sveta. Takto sa surrealizmus postupne presunul z experimentovania s nevedomím k transformácií reality prostredníctvom inšpirácie nevedomím. (Choucha, 1994)

V počiatok dvadsiatych rokov to bolo o honbe za snom. Koncom dvadsiatych rokov boli sny ako prostriedok činov. Snaha povýšiť fantáziu, vyburcovať skrytú tvorivú silu, analytické schopnosti a ponúknuť divákovi vedomiu šancu k rozšíreniu tých hlavolamov a hádaniek, s ktorými sa každodenne stretáva v živote. (Choucha, 1994)

1.1 Výtvarný smer surrealizmu

V 20. rokoch 20 storočia pôsobilo veľa významných osôb, ktoré sa pričínili k množstvu surrealistických krokov. Boli to básnici, esejisti, spisovatelia a myslitelia a podieľali sa na rozvoji surrealizmu v jeho začiatkoch, ale aj napriek tomu, je mnoho z nich zabudnutých. Jeden z vtedajších básnikov, Pierre Naville, nepovažoval maľbu v tomto smere za kompetentnú. Ale Vďaka tomu, že jeho názor nebol presadený, sa surrealizmus mohol ďalej vyvíjať, a to práve Vďaka výtvarnému umeniu, inak by po krátkej dobe pár rokov filozofovania paradoxne zapadol v zabudnutí. Takže vďačíme práve výtvarným umelcom za udržanie surrealizmu. Postupom času bol Naville vylúčený a hlas tejto skupiny získal Breton. Ten neprehliadol množstvo talentov vo sfére výtvarného umenia. Neskôr vydal knihu Surrealizmus a maľba „Umelci mali ostať“. Týmto všetko objasnil. Vďaka veľkým úspešným výstavám, výtvarné umenie v tomto smere prinieslo významné udalosti. Zrozumiteľné aj bez potreby jazyka. Tvorcovia tohto smeru nedodržiavali fixné výtvarné pravidlá. Išlo skôr o pochopenie filozofie. Nevedomie, bez analýzy, neplánovane, bez zapájania rozumu, bez rovnováhy a krásy. Dovoľiť svojim neprebádaným iracionálnym impulzom prejaviť sa. Týmto spôsobom mali byť diela najviac autentické. Naproti iným štýlom, nekopírujú vonkajší svet ani nie sú vo forme fiktívnych logicky zorganizovaných scénach. (Morris, 2018)

Mnoho surrealistov za svojej doby pôsobenia tvorilo vo viacerých z nižšie uvedených foriem. Dobrým príkladom je Max Ernst, ktorý využil všetky z opísaných druhou. Bolo aj množstvo ľudí, ktorí aj napriek tomu, že použili surrealistické postupy nedosiahli zaujímavých výsledkov. Takže ani jeden nie je zaručený postup pre vytvorenie úspešného surrealistického diela. (Morris, 2018)

Paradoxný surrealizmus

Realisticky vyobrazované prvky v kompozícií umelca, ktoré ale usporiada iracionálne. Príkladom je René Magritte. (Morris, 2018)

Obrázok 1 René Magritte – Empire of light (GUGGENHEIM, 2023)

Atmosférický surrealizmus

- Realistická kompozícia so zvláštnou intenzitou až vyobrazené scény vzbudzujú snové dojmy. Príkladom bol Paul Delvaux. (Morris, 2018)

Obrázok 2 Paul Delvaux – L'IMPÉRATRICE (Sotheby's, 2020)

Metamorfický surrealizmus

- Rozpoznateľné obrazy ale s narušenými tvarmi, farbami aj detailmi. Napríklad postavy, ktoré prešli metamorfózou, ale aj napriek tomu sú ešte rozpoznateľné.

V extrémnej forme nadobúdajú významu surrealistických hieroglyfov. Príkladom je Joan Miró. (Morris, 2018)

Obrázok 3 Joan Miró – Dog Barking at the Moon (joan-miro)

Biomorfický surrealizmus

- Vyobrazované sú nové postavy s nedohľadateľným pôvodným zdrojom, majú vlastnú organickú autenticitu. Príkladom je Yves Tanguy. (Morris, 2018)

Obrázok 4 Yves Tanguy – Reply to Red (Mia)

Abstraktný surrealizmus

- Zobrazované sú organické abstraktné tvary, ale navzájom tak odlišné, že predstavujú viac než len bezvýznamný vizuálny vzor. Príkladom je Arshile Gorky. (Morris, 2018)

Obrázok 5 Arshile Gorky – The Antique Cast (SFMOMA)

1.2 Východiská inšpirácie

Prístup k surrealistickej metóde sa rôzni. René Magritte, pracoval s iracionálnou, bláznivou myšlienkou, ktorú transformoval na plátno pomocou tradičných techník. Myšlienky boli surrealistické ale naopak prevedenie bolo úmyselne konvenčné. Využíval kontrast základnej aplikácie farieb s nápaditými zobrazeniami. Príklady ďalších autorov sú Joan Miró, uprednostňovali fantazijne iracionálne námety tvorené pri priebehu práce, nie predom. Magrittova vizuálna iracionalita sa da popísať ale Miróova podstata obrazu sa bez priameho pozerania naň, nedá opísať. A takto odlišné spektrá štýlov môžeme nachádzať v surrealizme. Aj samotný životné štýly umelcov boli rozdielne. Niektorí boli surrealisti aj v osobnom živote, iní mali tradičný život a surrealisticky sa prejavovali len v tvorbe. Dokonca boli aj takí, ktorí surrealistickú filozofiu odsudzovali, ale pri maľbe, aj napriek tomu, vytvárali surrealistické diela. Pravý surrealista maľuje obrazy priamo z nevedomia, nemôže povedať čo sa pri tom odohráva, a to analyticky, racionálne ani zrozumiteľne. Pokiaľ to ale vie, ide o vymyslenú fantáziu, spísanú už predom, nejedná sa o autenticky surrealistické dielo. (Morris, 2018)

1.3 Tvorcovia

Uvedených je sedem autorov zo smeru surrealizmu. Nasledujúce texty prinášajú informácie o ich zmýšľaní, kreatívnom procese tvorby, námetoch, ale aj niečo málo o ich vlastnom živote. Podobne ako u snov, pretože roviny sna a reality priamo súvisia. Taktiež je u každého menšia ukážka ich prác. Výber týchto tvorcov zároveň poukazuje na rôznorodosť a odlišnosti medzi nimi.

1.3.1 Joan Miró

Španielsky katalánsky umelec. Jeho rodné, prímorské mesto Barcelona s osobitým štýlom ovplyvnilo veľkú časť jeho práce. Jeho obrazy z obdobia 1921 odrážajú kubistické vplyvy.

Miró sa nikdy nepridal k surrealistickému kruhu. Surrealizmus mal na jeho tvorbu vplyv, no vo väčšine diel, ktoré distribuoval a vystavoval si zachoval svoj vlastný osobitý štýl a výraznú formu. Reč tela a sviežosť. Pracoval a experimentoval s rôznymi umeleckými formami, vytváral rôzne médiá a používal všetky typy pracovných metód na vytváranie nových diel. Pracoval s kolážami. V posledných rokoch života sa viac zaujímal o symboliku a posolstvo, ktoré bolo zobrazované, ako o skutočný obraz a náročné prvky, ktoré boli v dielach vytvorené. Menej sa sústredil na tému postavy, ktorá bola zobrazená, a viac sa sústredil na, už spomínaný, symbol a posolstvo. (joan-miro.net, 2019)

Namiesto maľovania subjektov ako žena, vták, krajina Miró nachádzal svoje námety v samotnom tvorivom procese. Myšlienky náhody a spontánnosti na postavenie základných princípov. Pre Miróa bola umelecká tvorba druh cesty cez nezmapované terény vedené len inštinktom a intuíciou. Zakaždým, keď Miró vstúpil do svojho ateliéru, vydal sa na cestu objavu, ktorá bola zároveň umelecká aj duchovná. Pracovať ako „záhradník“, myslené nechať vytvárať život sám. Autonómny život vizuálneho vesmíru ktorý, slovami umelca, bol svet uvedený do pohybu. (Miró; Taillandier; Lubar, 2017)

Jeho učiteľ na vysokej škole mu raz veľmi dobre porozumel a poradil mu, aby sa dotýkal predmetov, ktoré sa chystal nakresliť, to posilnilo Miróov cit pre priestorovú kvalitu predmetov. Jeho tvorba obsahovala aj prostriedky metaforického vyjadrenia. Znaky, ktoré predstavujú koncepty prírody v poetickom zmysle. Chcel zobraziť prírodu tak, ako by ju zobrazilo dieťa vybavené inteligenciou dospelého. Súhvezdia (1941), séria malých diel posiatych symbolmi živlov a vesmíru, vyjadrujúcich šťastnú spoluprácu všetkého tvorivého. Začiatkom 20. rokov 20. storočia Miró skombinoval detailný realizmus s

abstrakciou v krajinách. Objekty, ktoré zobrazoval, postupne odstraňoval z ich prirodzeného kontextu a znova ich poskladal, akoby v súlade s novou, tajomnou gramatikou, čím vytváral desivý dojem. 1925 až 1928, maľoval „vysnívané obrazy“ a „imaginárne krajiny“, v ktorých lineárne konfigurácie a farebné škvrny vyzerajú takmer akoby boli umiestnené náhodne. V obraze „Pes šteká na mesiac“ (1926) stvárnil postavy zvierat a ľudí v neurčitých formách. (joan-miro.net, 2019)

Obrázok 6 Joan Miró – The Harlequin's Carnival (artschaft, 2018)

Obrázok 7 Joan Miró – The tilled field (GUGGENHEIM, 2023)

1.3.2 Salvador Dalí

Španielsky surrealista, vplyvný pre svoje skúmanie podvedomých obrazov. Ako maliar prejavil nezvyčajné technické zručnosti. K rozvoju jeho umeleckého štýlu prispelo objavenie spisov Sigmunda Freuda o erotickom význame podvedomých obrazov a jeho pričlenenie k parížskym surrealistom, skupine umelcov a spisovateľov. (britannica.com, 2023)

V surrealizme vycítil formu myslenia, kde by konečne oslobodil svoje pravé ja. Výklad snov, kniha Sigmunda Freuda, ktorú poznal už zo študentského obdobia, naňho urobila veľký dojem. Poznamenal, že bola jedna z hlavných objavov v jeho živote a zmocnila sa ho skutočná nerest' seba-interpretácie, nielen jeho snov, ale všetkého čo sa mu stalo. Akokoľvek náhodne sa to môže na prvý pohľad zdať. (Shanes, 2011)

Snažil sa nastoliť „väčšiu realitu“ ľudského podvedomia nad rozumom. Aby Dalí vyvolal obrazy zo svojho podvedomia, začal v sebe vyvolávať halucinačné stavy procesom, ktorý opísal ako „paranoický kritický“. Vďaka tomu vytvoril obrazy, ktoré z neho urobili tak známeho surrealistického umelca. Zobrazoval svet snov, v ktorom sú bežné predmety umiestnené vedľa seba, deformované alebo inak metamorfované bizarným a iracionálnym spôsobom. Dalí vykreslil tieto objekty v precíznych, realistických detailoch a zvyčajne ich umiestnil do pochmúrnej krajiny zaliatej slnkom, ktorá pripomínala jeho katalánsku vlasť. Jeho politické názory počas vzostupu fašizmu viedli k tomu, že bol nakoniec zo skupiny vylúčený. Potom trávil veľa času navrhovaním divadelných scén, interiérov módnych obchodov a šperkov. V období od roku 1950 do 1970 Dalí namaloval mnoho diel s náboženskou tematikou, aj keď pokračoval v skúmaní erotických námetov. Zobrazoval spomienky z detstva a múzou mu bola jeho manželka Gala. (britannica.com, 2023)

Obrázok 8 Salvador Dalí – Spider of the Evening (dalipaintings)

Obrázok 9 Salvador Dalí – Galatea of the Spheres (arthur.io, 2017)

1.3.3 René Magritte

Uznávaný surrealistický umelec. Formu slávy a uznania za vlastné diela sa mu podarilo dosiahnuť až po 50-ke. Svoje práce opísal slovami: "Moje maľby sú viditeľné obrazy, ktoré nič nezakrývajú, evokujú tajomstvo a skutočne, keď človek vidí jeden z mojich

obrazov, položí si jednoduchú otázku: Čo to znamená?" Nič to neznamena, pretože tajomstvo nič neznamena, je nepoznatel'ne." (renemagritte.org, 2022)

Za jeho ikonické prvky sa považujú bežné predmety ako fajky, mraky alebo zelené jablká. Vytváral diela, kde bežné veci nadobúdali zvláštny charakter. Umiestňoval ich do neznámych, záhadných scén alebo ich zámerne nesprávne označil, aby schválne vyzneli tie najbežnejšie predmety. (moma.org)

Jeho maliarska technika bola konvenčná, nevýrazná farebnosť, plochosť textúr. Bol to zámer. Cieľom bolo zvýrazniť kontrast všedného štýlu a zvláštneho konceptu. Všetko na jeho obraze nie je ničím príliš výnimočné, až na vzťah medzi jednotlivými prvkami. Sú nelogické, znepokojujúce, iracionálne, paradoxné, snové, navzájom odporujúce. (Morris, 2018)

Vytváral aj slovné maľby, kde skúmal vzťah medzi textom a obrazom, pričom často narúšal zaužívané spojenia medzi nimi. Dielo „The Palace of Curtains, III“ (1929), predstavuje divákovi dve zobrazenia oblohy. Vľavo úlomok atmosférickej modrej, vpravo zodpovedajúce podstatné meno „ciel“ (francúzsky obloha). Obraz a jazyk sa navzájom prerušujú, spochybňujú umelecké konvencie reprezentácie a nabádajú divákov, aby sa pýtali, čo, ak jedno z nich, je „skutočnejšie“ ako to druhé. V ďalšom diele „The False Mirror“ (1928), položil podobnú hádanku o pozorovaní. Obrovské oko, jeho dúhovka je púdrovo modrá obloha posiatá mrakmi, jeho zrenička je uhlovo čierna bodka. Oko sa pozerá na diváka, zatiaľ čo ten sa pozerá na oko aj cez oko, ako cez okno, stáva sa pozorovateľom aj pozorovaným. Maľbu považoval za kritický nástroj, ktorý môže zaujať vnímanie a zapojiť myseľ diváka. (moma.org)

Svoj prístup zhrnul vo výroku. Popisuje v ňom, že obrazy vytváral tak, že predmety zachytával realisticky, objektívnym štýlom, ale dával ich na, pre nich, neobvyklé miesta. Transformácia nových predmetov, použitie slov aj obrazu, vytváranie nových premetov, vízie zo snu a polospánku. Takto dosahoval kontakt medzi vedomím a vonkajším svetom. Čo sa týka voľby názvov mohli vyznieť zmätočne. Pomenovával ich čo najviac nezmyselným spôsobom. (Morris, 2018)

Obrázok 10 René Magritte – The Palace of Curtains, III (slang-king.tumblr, 2011)

Obrázok 11 René Magritte – The False Mirror (MoMA, 2018)

1.3.4 Giorgio de Chirico

Taliansky maliar, ktorý bol spoluzakladateľom štýlu metafyzickej maľby. Takéto umelecké dielo prirovnal k „rovnej hladine dokonale pokojného oceánu“, ktorá „nás vyrušuje všetkým neznámym, čo je skryté v hĺbke“. Túžba po domove mohla viesť k tajomným, klasickým obrazom prázdnych námestí. Práca v tomto štýle, ho povzbudila k spolu- vytvoreniu tohto krátkodobého hnutia. (theartstory.org, 2018)

Namaľoval sériu krajínok, ktorá zahŕňala „Záhada jesenného popoludnia“ (1910), v ktorej ostro kontrastujú dlhé, nelogické tieň vrhané neviditeľnými predmetmi na prázdne

mestské priestory s jasným svetlom, ktoré je vykreslené v napätých zelených tónoch. Nejednoznačne zlovestné scény na opustených námestiach. Scény nepovažuje za konvenčné mestské panorámy ako pohľady na miesta plné pohybu a každodenných udalostí, ale skôr ako strašidelné ulice, s ktorými sa môžeme stretnúť v snoch. Kritici ich opísali ako „snové spisy“. Neusporiadané zbierky symbolov. To poukazuje na ich odlišnosť od „snových obrazov“ neskorších surrealistov. Štýl so sugestívnou tajomnosťou, napriek priamočiaremu charakteru zobrazenia. (britannica.com, 2024; theartstory.org, 2018)

Giorgio de Chirico tvrdil: "Čo je obzvlášť potrebné, je veľká citlivosť. Pozerať sa na všetko na svete ako na záhadu. Žiť vo svete ako v obrovskom múzeu čudných vecí."

Jedným zo znakov jeho štýlu bolo zdanlivo ľahké spojenie nekompatibilných priestorových systémov do jedinej koherentnej scény. Spájal nejasne klasické, ale zjednodušené, architektonické prvky s obrazovým jazykom kubizmu, ktorý je typický sploštenými priestorovými štruktúrami, tvarmi zredukovanými na jednoduché roviny, s malou modeláciou. (moma.org, 2022)

Obrázok 12 Giorgio de Chirico – The Song of Love (MoMA, 2017)

1.3.5 Yves Tanguy

V mnohých ohľadoch bol typickým surrealistom. Spoločenský excentrik, ktorý jedol pavúky ako trik na párty. Tanguy bol najznámejší pre svoje deformované skaly a roztavené povrchy. Definovali surrealistickú estetiku. Bol samouk, veľmi zručný, maľoval hyperreálny svet s náročnou presnosťou. Jeho krajiny sú zmes faktov a fikcie. (theartstory.org, 2018)

Tanguy do svojej tvorby zakomponoval zábery geologických útvarov, ktoré pozoroval počas cesty do Afriky. (guggenheim.org, 2021)

Jeho surrealistické krajiny, spájajú témy psychológie a osobnej symboliky so špecifickými, presnými obrazmi. Maľoval nadčasové, snové krajiny. Na rozdiel od iných surrealistov predstavoval priestor snov s vysokou mierou naturalizmu a realizmu, pričom medzi fantastickými scénami, ktoré predstavoval, dosiahol vierohodnosť. Medzi jeho najznámejšie diela patrí olejomaľba „Mama, otec je ranený!“ (1927). Sivomodrá kompozícia s tajomnou pustatinou, ktorá odkazuje na úzkosť sveta po prvej svetovej vojne. O svojom umeleckom procese Tanguy povedal, že „maľba sa vyvíja pred mojimi očami a odkrýva svoje prekvapenia, ako postupuje. Práve to mi dáva pocit úplnej slobody a z tohto dôvodu nie som schopný vopred zostaviť plán alebo načrtnúť.“ (artnet.com, 2022)

Zahŕňa vytváranie spontánnych asociácií bez predpojatých predstáv. Technika, ktorú surrealistami považovali za tú, ktorá môže byť použitá na vyjadrenie fungovania podvedomia. Inak povedané aplikoval vo svojich obrazoch princípy automatizmu. (britannica.com, 2024)

Obrázok 13 Yves Tanguy – Mama, Papa is Wounded (MoMA, 2017)

Obrázok 14 Yves Tanguy – Construct and Destroy (Google Arts & Culture)

1.3.6 Dorothea Tanning

Narodená 1910 v Gaelsburgu. Usadila sa v New Yorku v roku 1936 kde si zarábala ako komerčná umelkyňa produkovaním reklám v časopisoch. Hlboký vplyv na ňu mala výstava fantastického umenie, dada a surrealizmu v Múzeu moderného umenia. To bol moment, ktorý ju inšpiroval. Dôvod prečo začala maľovať surrealistickým spôsobom. Poznala sa s Maxom Ernstom, ktorý bol taktiež z rady surrealistických umelcov. Stretli sa v New Yorku v roku 1942 a v roku 1946 sa vzali. (artsy.net, 2019)

V jej autoportréte „Narodeniny“ (1942), ktorých názov navrhol Ernst, sa umelkyňa zobrazuje vo fantastickom kostýme s odhalenými prsiami. Jej ruka spočíva na kľučke dverí, ktoré sa otvoria a odhalia nekonečný rad ďalších dverí. Jej výraz je nečitateľný. Tanning, svoj proces opísala ako vytvorenie akejsi siete snov a predstáv, z ktorých nebolo úniku, podnecuje diváka pozerat' sa za hranice očividného a bežného. (nationalgalleries.org, 2023)

Vo svojich dielach riešila aj témy dopadu pohľadu spoločnosti na dospelávajúce dievča, svojským spôsobom sa hrala s nahotou a sexualitou. Spochybnila konvenčné predstavy o sexualite a domácnosti, ktoré kritici často vnímajú ako podporu pasívnej úlohy žien.

Rozprávania o ženskej sile a odporu počas jej kariéry, robí jej prácu veľmi relevantnou.
(Morris, 2018)

Obrázok 15 Dorothea Tanning – Avatar (DOROTHEA TANNING)

Obrázok 16 Dorothea Tanning – Birthday (AnOther, 2019)

1.3.7 Max Ernst

V roku 1909 sa zapísal na univerzitu v Bonne, aby študoval filozofiu, čoskoro ale od tohto úsilia upustil a sústredil sa na umenie. V tomto období sa zaujímal o psychológiu a umenie duševne chorých. (guggenheim.org, 2021)

Ernst bol priekopníkom oboch smerov, dada aj surrealizmu. Bol nútený vstúpiť do armády počas prvej svetovej vojny. Ako vojak bol hlboko traumatizovaný a vysoko kritický voči západnej kultúre. Tieto nabité pocity sa priamo premietli do jeho vízie moderného sveta ako iracionálneho. Myšlienka, ktorá sa stala základom jeho umeleckého diela. Priťahovali ho témy ako fantázia a snová predstavivosť. Spomienky na vojnu a detstvo mu pomáhajú vytvárať v jeho umeleckých dielach absurdné, zaujímavé výjavy. Jeho jedinečné majstrovské diela mu umožnili vytvoriť si svoj vlastný svet snov a fantázie, ktorý mu nakoniec pomohol vyliečiť jeho osobné problémy a traumu. V roku 1923, Ernst dokončil „Men Shall Know Nothing of This“ (1923), známy ako prvý surrealistický obraz. (max-ernst.com, 2019)

Nie je maliar snov, nehovorí svoj snový svet, ale vytvára ho počas umeleckého procesu, kedy sa formuje na plátne postupne. Chýba tu racionálny zásah, ruka nie je vedená vopred definovaným napodobovaným a naratívnym zámerom. Je to nevedomie, ktoré spôsobuje, že sa veci dejú, a schopnosť umelca zachytávať, vytvára umenie. (artsandculture.google.com, 2022)

Ernst bol tiež jedným z prvých umelcov, ktorí použili Freudovu interpretáciu snov, na prebádanie hĺbky psychiky, aby preskúmali zdroj svojej vlastnej kreativity. Ernst, ktorý sa obracal do seba, sa tak dotýkal univerzálneho nevedomia, s jeho bežnými snovými obrazmi. Keď Ernst žil v Sedone, bol hlboko fascinovaný umením indiánov z juhozápadu Ameriky. Použitá technika ho inšpirovala a sám začal tiež znázorňovať tento štýl. Ernst sa tak stal hlavnou postavou tejto umeleckej techniky. Vráťane rituálov a duchovných tradícií zahrnutých v tejto forme umenia. (max-ernst.com, 2019)

Obrázok 17 Max Ernst – Robing of the Bride (Utopia/Dystopia)

1.4 Záverečné zhodnotenie tvorcov

Vybraných bolo sedem autorov zastupujúcich smer surrealizmu. Zvolení tvorcovia sú znázornením toho, ako sa jeden smer môže rôzne líšiť aj keď vychádzajú z rovnakej myšlienky, manifestu. U niektorých sú to presne rozpoznateľné tvary (Magritte), u niektorých je to viac abstraktnejšie s neurčitým pôvodom (Tanguy), u ďalšieho je to zase deformácia objektov (Dalí). Niektorí zobrazujú bežné predmety ale spájajú ich do nezvyčajných vzťahov s tajuplnou atmosférou (Chirico). Iní, hrávajú sa s tvarmi prepájanými do jedného celku, tak vytvárajú tieto rozpoznateľné objekty (Miró). Tak ako sa diela autorov od seba líšia, podtrhuje myšlienku toho, že nevedomie z ktorého prameňa ich námety, sú u každého človeka odlišné. Dáva to divákovi priestor skúmať a zamýšľať sa.

2 SURREALIZMUS A MÓDNY PRIEMYSEL

Surrealistické hnutie od svojho vzniku uchvátilo svet módy. Snová a divadelná estetika bola nepretržitým zdrojom inšpirácie pre módných návrhárov po celé storočie. (lottievjackson.com, 2023)

Surrealistické umenie vznikalo po 1. svetovej vojne ako umelecká a humanistická odpoveď na konfliktmi sužovanú spoločnosť. Úplne odmietali realitu. Cieľom surrealizmu bolo zmeniť ľudskú skúsenosť. Vyvažuje racionálnu víziu života s víziou presadzujúcou silu nevedomia a snov. (fashionunited.uk, 2023)

Móda bola prirodzenou platformou pre takúto drámu surrealizmu. Kolážovité umiestňovanie obrazov do nesúrodých kontextov odrážalo rozpory v rámci čoraz slobodnejšej spoločnosti. (lottievjackson.com, 2023)

2.1 Designéri

V boji proti monotónnosti sa začali designéri a módné domy aj v dnešných časoch obracať na surrealizmus. Dlhé desaťročia sa móda a surrealizmus navzájom inšpirujú a opierajú jeden o druhý. Vzťah medzi surrealizmom a módou môžeme vidieť u mnoho návrhárov. Začiatky nachádzame už v tridsiatych rokoch minulého storočia, v spolupráci medzi surrealistickým umelcom Salvadorom Dalím a módnou návrhárkou haute-couture Elsou Schiaparelli. Žena, z ktorej tvorby vychádzalo a inšpirovalo sa mnoho nasledujúcich kreatívcov. (en.vogue.me, 2023)

Meret Oppenheim a jej kožušinové náramky. Thierry Mugler, so svojou kolekciou SS97, v ktorej vytvoril masívne vlny aj „motívy hmyzu“. Hussein Chalayan a jeho „stolová sukňa“, FW00 Marc Jacobs kolekcia Backwards, 2008. Doplnky navrhnuté opačne ako bežné tvary, vtipné žarty napríklad v návrhoch klobúkov s očami. Couturier Guo Pei pretvárala čínsku módu a jej hlavným nástrojom bol taktiež surrealizmus. Porcelánom inšpirované vzory spochybňujú tradičné módné koncepty. Až architektonicky tvorená štruktúra, spochybňuje škálu moderných odevov. Detail, zdobnosť, veľkoleposť vytvárajú atmosféru ako z iného sveta. (en.vogue.me, 2023)

Veľkým a nezabudnuteľným géniom, ktorého nemožno nespomenúť bol Lee Alexander McQueen, ktorý evokoval drámu vďaka burcujúcej estetike. Jeho kolekcia McQueen's La Poupée s návrhmi z roku 1997, kde predstavil modely s pierkami, mušľami, vtákmi

a motýlmi. Práve títo designéri učili budúce generácie krásy vznikajúcej pri syntéze módy a surrealizmu. (en.vogue.me, 2023)

2.1.1 Elsa Schiaparelli

Elsa Schiaparelli v roku 1927 svojou uvoľnenou kreativitou ukazuje svetu módu, ktorá ide proti tradičným siluetám a konceptom. Vytvárala diela, ktoré bolo zároveň umením aj módou. Spolupracovala s vizionármi, ktorí definovali surrealizmus. Cocteau, Man Ray, Giacometti a Marcel Vertès patria k jej legendárnym súčasníkom. Najznámejšie sú ale návrhy a spolupráca s obľúbeným Salvadorom Dalím. Stretli sa v Paríži začiatkom 30. rokov, kde Schiaparelli predstavila Dalího parížskej vysokej spoločnosti. Zdieľali mnohé záujmy vrátane technického umenia, irónie a šokujúcej hodnoty. Obaja boli vizionármi, ktorí sa radi vyhýbali pravidlám. Jednou z ich najznámejších spoluprác je Shoe Hat (1937-38). Návrh klobúku založený na Dalího kresbe. Homárové šaty z roku 1937 s Dalího vyobrazením morského kôrovca na sivobielym hodvábe. Ďalším jej osobným ikonickým návrhom je sveter trompe l'oeil, ktorý pravdepodobne odštartoval jej kariéru v roku 1927. Slzy z kolekcie Circus, SS 1938, a kostrové šaty z toho istého roku. Aj dnes je luxusný dom synonymom neskutočnej módy. (nationalgalleries.org, 2022; en.vogue.me, 2023)

2.1.2 Panconesi

Symbióza umenia a módy, ctí tradíciu aj narušenie. Talianska značka šperkov ponúka nečakané miniatúrne plastiky, ktoré slúžia ako šperky. Panconesi, rozpoznateľný pre svoje plynulé tvary a nečakané siluety. Odmieta byť obmedzený časom, trendmi a presvedčením. Dodáva nezabudnuteľný dojem surrealizmu. Od náhrdelníkov, ktoré sa vlnia a krúžia, až po objemné prstene. Jeho skutočnou špecialitou je výtvarné umenie, ktoré oslavuje neobmedzenú predstavivosť. (en.vogue.me, 2023)

Obrázok 18 Panconesi – šperky (VOGUE Arabia, 2023)

2.1.3 Garmanier

„Móda je pre mňa príležitosťou vyvolať fantáziu a vytvárať siluety. Niekedy sa snažím premeniť svoje sny do hmatateľných tvarov. Cieľom je tiež posúvať hranice identity a proporcií prostredníctvom odevov.“ Kévin Germanier, zakladateľ, prezident a kreatívny riaditeľ Germanier „Naozaj ma priťahujú videohry a technológie, sám som geek, hrám veľa hier. Prirodzene ma veľmi zaujíma surrealizmus z digitálneho hľadiska. Verím, že je ľahké vytvoriť digitálnu verziu šiat za počítačom, ale v reálnom živote je ťažké dať tvar virtuálnej verzii, takže si to naozaj užívam.“ Nosí ho niekoľko popredných celebrit, ako napríklad Lady Gaga, Taylor Swift a Kristen Stewart. Odvážne používajú peria, netradičné farebné kombinácie. Návrhár je skúseným odborníkom na sochárske siluety, výrazne zdobené detaily a bohaté textúry. (en.vogue.me, 2023)

Obrázok 19 Garmanier – SS22 womenswear (Revibe, 2023)

2.1.4 Richard Quinn

Značka a designér Richard Quinn. Individualista módného priemyslu, ktorí sa za niekoľko rokov stal medzinárodne úspešným. Medzi nadmerným používaním celoplošných farieb a nikdy sa nevyhýbaniu potlači je Richard Quinn všeobecne známy tým, že neochvejne vyzdvihuje krásu zložito zladeného oblečenia od hlavy po päty. Veľké kvetinové a maximalistické róby. Zatiaľ čo kvetiny sa naďalej často vracajú do predpovedí trendov, pre Richarda Quinna sú kvetiny životným štýlom. Využívaným, zdramatizovaným a prehnaným. Paralelne s tým, sú obľúbené aj romantické 50. roky, pretože dizajnér má opakovane tendenciu prepožičiavať si slávne siluety a zmysel pre nesporný pôvab. S ohľadom na to Quinnovo, nie príliš jemné ocenenie surrealizmu, často vychádza z jeho výberu štýlu a doplnkov, či už je to komunikované cez čierne latexové pančuchy, nečakané masky na tvár alebo dramatické veľké klobúky. (en.vogue.me, 2023)

Obrázok 20 Richard Quinn – FW 2021/22 (Runway Magazine, 2021)

2.1.5 Marine Serre

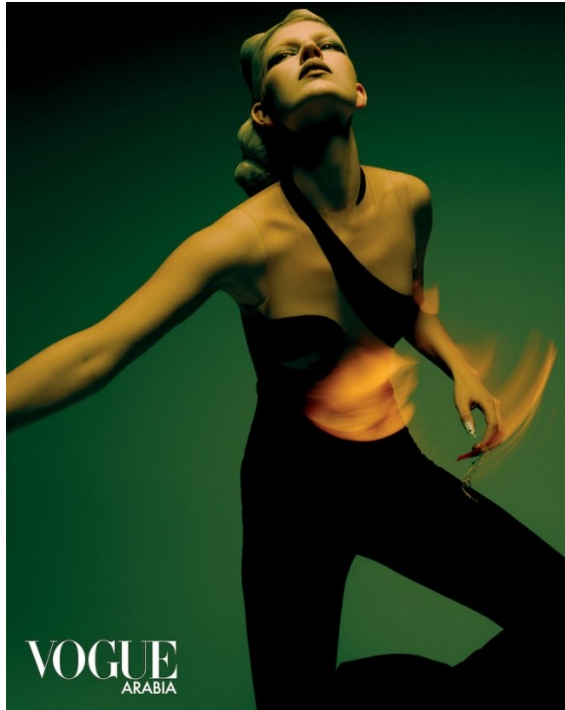
Redukovaná, modulárna a nadčasová. S nepredvídateľnými kombináciami látok. Či už ide o tradičný obrus alebo vintage hodvábnu šatku. Serre odmieta nechať čokoľvek vyjsť nazmar. Orientálny nádych, ako je zrejmé z charakteristického vzoru polmesiaca a vedľa seba umiestnených geometrických tvarov, má v úmysle rozšíriť hranice dnešnej módy. Kolážované, pripnuté a prešité. Výtvary značky sú oduševnené a oslobodené. Perspektíva surrealizmu Marine Serre nie je ani zďaleka jemná, no bez námahy podmanivá. Vzburu proti všetkému, čo je bežné, dizajnérka upevňuje prostredníctvom zachovania silného narativu. (en.vogue.me, 2023)

Obrázok 21 Marine Serre – Spring 2022 (Wynne, 2022)

2.1.6 Maison Souraya

Dizajnérka Souraya Chalhoub presadzuje ženskú formu, s integrovaním technológie, vedy, umenia, módy a filantropie s cieľom vytvoriť odevy, ktoré hovoria za veľa. Odvážne a zložité strihy. „Móda je vyjadrením vašej fantázie. Keď sa ľudia obliekajú, v skutočnosti si vyberajú druhú kožu, ktorú chcú ukázať svetu. Moje pobláznenie svetom Tima Burtona ako dieťa vo mne zostalo, aj keď som rástla. Cítila som, že v jeho svete mi bude rozumieť viac ako v mojom, a tam sa začala všetka zábava. Vytvorila som svoj svet, so svojimi pravidlami, ako ho vidím ja, od surrealizmu k realite.“ Precízne a dramatické šaty, napodobňujúce nečakané odkazy, ako je zatmenie, zúriaci oheň a kurzíva. (en.vogue.me, 2023)

Obrázok 22 Maison Souraya – SS2023 (VOGUE Arabia, 2023)

2.2 Záverečné zhodnotenie designérov

Neobávane vykračujúci designéri, používajúci atypické tvary, siluety a strihy vo svojej tvorbe. Tradičné elementy, ktoré sú neobyčajnou formou transformované. Bežné predmety, ktoré v spojení s módou nedávajú na prvý pohľad zmysel. Práve tieto prvky vytvárajú neobvyklú atmosféru, inšpirujú. Oživujú surrealistické východiská. Predstavenými autormi je len zopár z tých, ktorí sa neboja odlišovať, prekračujú hranice bežného, konvenčného a konzervatívneho. Prinášajú náladu tajupnosti, snu, zvláštnosti. Taktiež sú uvedení designéri, ktorí sa vyvíjali už v dobe pri samotnom vzniku surrealizmu, či priamo spolupracovali s výtvarnými umelcami zastupujúcimi tento smer. Nevedome budovali kreatívne podklady a východiská pre ďalšie generácie. Udržovaním tohto vzťahu sa smer vyživuje. Jeho osobitosť, zmysel, význam sa týmto uchováva nažive.

3 SNOVÝ SVET

3.1 Nevedomie

Nevedomie sa prejavuje skrze symboly. Vychádza na povrch cez nutkavé chovanie ale na spojenie sa s vedomou mysl'ou využíva najmä sny alebo predstavivosť. Sú to komunikačné kanály psychiky, vytvorené na ich vzájomnú komunikáciu. Nevedomia má zvláštny jazyk, ktorý je využívaný v snoch a predstavách. Je to reč symbolov. (Johnson, 2009)

Nevedomie je nekončiaca studňa možností, v ktorej sa nachádza všetko čo sme kedy svojimi zmyslami zachytili. Zároveň z nich vznikajú nové veci, ktoré si normálne ani nedokážeme predstaviť. Je nekonečné. S tým môže ďalej pracovať pomocou snovej terapie. (DUŠEK a SKRYJA, 2022)

Druhá rovina prejavu nevedomia je predstavivosť. Záplavy fantázie. Bývame často aj keď iba na pár chvíľ vtiahnutý do denného snenia, stratený v prúde svojej imaginácie, než sa opäť preberieme do reality. Aktíva imaginácia je využitie predstavivosti za cieľom vytvorenia vzťahu medzi vedomou mysl'ou a nevedomím. (Johnson, 2009)

3.1.1 Vnútoraná práca

Je to technika na prístup do sveta nevedomia. Vnútoraná práca na sebe samom spočíva v pochopení a naučení sa porozumieť tomuto symbolickému jazyku. Vďaka tomu sa dozvedáme ako o svojom nevedomí tak zároveň rozvíjame celkové naše ja. Aby sme sa stali ucelenejšími bytosťami je potrebné naviazať túto komunikáciu s nevedomou mysl'ou. Veľkú časť nás, základné rysy charakteru tvorí práve nevedomie. Keď sa k nemu priblížime, budeme zažívať plnohodnotnejší život. Väčšina ľudí však nepracuje s nevedomím zámerne. Uvedomovať si ho začína až v moment, keď s ním začne mať problémy. Keď sa jedná o psychiku, budovanie vedomia, dôležité je konať než sa zaseknúť na teórii. Využitím vlastných snov, so zameraním na symboly, metafory v nich, sa dozvieme väčšinu z toho, čo je potrebné o sebe a zmysle vlastného života vedieť. Keď sa naučíme takto pracovať so svojím vnútrom, získame nadhľad nad konflikty, prekážky, ktoré nám v živote vznikajú. Dokážeme tak odhaľovať skryté oblasti vlastného nevedomia, za ktorými sa ukrývajú naše prednosti. (Johnson, 2009)

3.2 Sen

Sen je objektivní, ukazuje příjemné ale aj nepříjemné skutečnosti, a ako produkt nevedomia sa stáva nestranným, nepredvídateľný, tajomní, zvláštny, nečitateľný.

Sny sú komunikačným prostriedkom nevedomia. Prostredníctvom symbolov, utváraných z obrazov nevedomím. Obrazy a výjavy snov sú obrazné a nemali by sa vo veľkej väčšine brať doslovne. Vyjadruje niečo čo existuje v nás, na nevedomej úrovni. V snoch sa nám ukazujú napríklad rôzne osoby, predmety, atď., ktoré ale nemusia byť naozaj tým, kým sú vizuálne zobrazené. Príklad, na základne výkladu snu jednej ženy. Archetyp manžel a brat predstavovali jej vnútornú časť, ktorá potrebovala byť kľudná, meditatívna, vo svojom bežnom svete. Bola moc zameraná na profesijný život až zabúdala na rodinu, ktorá jej tento pocit prinášala. Svet snov ma na našu realitu praktickejši vplyv ako udalosti z bežného sveta. V snoch sa prejavujú situácie, kde vynikajú naše skutočné postoje, predstavy, názory, pohnútky. Keď začneme byť vnímavejší na tento svet, uvidíme že sa táto dynamika, prejavuje i v našom reálnom živote. V činoch, rozhodnutiach, vzťahoch, pocitoch atď. Často sa domnievame, že nad takýmito vecami máme v živote kontrolu mi, ale často tieto aspekty vychádzajú z nášho hlbšieho vnútra. Práve svet snov ich odhaľuje, tam ich môžeme spoznať, vidieť ich pravú podobu. (Helingerová, 2016 a Johnson, 2009)

Sen prináša na svetlo staré udalosti, respektíve spomienky na nich, ktorú sme už dlho nevyťahli zo svojich hlbín mysle. Tieto situácie z minulosti, na ktoré možno ani bežne nemyslíme, a časom sme ich vytesnili, nám môžu spôsobovať nepříjemné pocity v prítomnosti. Z dôvodu, že sú v nás stále ukryté a nevyriešené, a mi sa zrovna nachádzame v podobnej situácií, a tá vyvoláva podobné emócie ako sme prežil vtedy v minulosti. V sne sa to odohrá tiež, len v symbolickej podobe, akoby vo forme filmu, ktorým sme divákom. Takéto spomienky, pocity následne spadajú z vedomej oblasti do nevedomej oblasti. A neprejavujú sa priamo. (Helingerová, 2016 a Johnson, 2009)

Snenie je jediný prirodzený stav zmeneného stavu vedomia. Sú nám prirodzene, naše telo ich samo vyvoláva, touto cestou nám pomáha. Zabúdanie snov je normálne. Dá sa to zlepšovať prácou, rôznymi metódami. Ráno, po zobudení sa snažiť si ich vybaviť, stačí si najprv zaspomínať na detaily, pocity. Tento tréning nám umožňuje lepšie si na ne rozpomenúť aj si ich zapamätať. (DUŠEK a SKRYJA, 2022)

Sen je z veľkej časti tvorený z emócií. Určité pocity a stavy zo sna, sa nami môžu tiahnuť aj cez deň. Kvôli tomu, že realita a sny sú prepojené. Keď ideme spať nekončí deň

a nezačína noc, pokračuje život. Tieto svety na seba nadväzujú. Emócie zo sna ovplyvňujú náš deň a naopak. (DUŠEK a SKRYJA, 2022)

3.2.1 Dielo „Výklad snov“

Dielo od Sigmunda Freuda, Výklad snov, je klasická práca psychoanalýzy, vydaná v roku 1900. Považuje sa za prvé psychoanalytické dielo. Skúma a zahŕňa rôzne pohľady viacerých znalcov.

Sen nám mnohokrát umožňuje nahliadnuť do hĺbky našej bytosti, do častí, ktoré sú nám v bdelom stave skryté. Každý sen je psychickým útvarom, ktorý má zmysel a dá sa v určitých bodoch spojiť s duševným pochodom bdenia. Je pokračovaním bdelého života. Snaží sa nás vyprosiť z pocitov, ktoré sme v ten deň zažili. Poskytuje buď úplne niečo cudzie alebo používa niekoľko prvkov skutočnosti alebo napodobňuje podobný pocit a symbolizuje skutočnosť. Takmer úplne sa v nich vytráca zmysel pre usporiadaný obsah bdelého vedomia. Čokoľvek už sen predstavuje, materiál čerpá zo skutočnosti a duchovného života. Akokoľvek podivuhodne s ním zachádza nikdy sa ale neodpúta od reálneho sveta. Je to vždy niečo, čo obsadilo nejaké miesto v myšlienkovom pochode za bdenia, čo človek zvnútra alebo zvonka prežil. Obsah je väčšinou individuálny, závisí od osobnosti, štýlu života, udalostí, skúseností. Sny častokrát nadväzujú na predstavy, ktoré boli krátko predtým vo vedomí. Vždy sa nájdu nejaké spojitosti s udalosťami predošlého dňa. Ďalším zo zdrojov, z ktorých sen čerpá materiál na reprodukciu, a na ktorý si z časti nespomíname, je detský život. Sen recykluje a používa aj zabudnuté deje z veľmi starých čias. Vládne spomienkami, ktoré už nie sú prítomné v našom bdení- hypermnestický sen. Takýto sen sa vyznačujú zvláštnosťou, že spomienka najprv nepoznaná, je poznaná až odstupom alebo v sne nasledujúcom. Príklad snu, pán X počul kedysi v sne melódiu, ktorá sa mu zdala ako nová. Až po niekoľkých rokoch ju našiel zaznamenanú v starej zbierke hudobných skladieb, ale stále si ešte nepamätal, že by ju niekedy mal v rukách. (Freud, 2002)

Sen vyťahuje na svoj dej tie najhlbšie spomienky, zážitky z mladosti, obrazy konkrétnych miest, niekedy dokonale vystihnuté s pôvodnou sviežosťou. Nie sú to len udalosti, ktoré sme si vtedy uvedomovali ale aj také, ktoré sme vtedy vnímali len veľmi nepatrne. Chýbala im psychická hodnota, vážnosť, a preto sa nám zdajú tak cudzie a neznáme, až sa dopátrame k ich pôvodu. (Freud, 2002)

3.2.2 Archetypy

Generalizované subjekty, ktoré vnímame ako spoločnosť rovnako a sen to požíva ako spôsob odkazu. Z nevedomia vychádzajú vplyvy ako emócie, zážitky a iné, ktoré sa v predstavách u každého z nás zobrazujú v rovnakej alebo takmer totožnej reprezentácii. Psychologický archetyp: v mysli ľudí opakujúci sa charakteristický vzorec, ktorý tak určuje základne prejavy, tzv. psychologické bytosti. Poznáme základné archetypy ako hrdina, dieťa, matka atď. Vo všeobecnosti napríklad stará žena nám v pozitívnom zmysle symbolizuje múdrosť, vnútornú silu. V negatívnom je to slabosť, opakovanie starých vzorcov. Ďalším dobrým vysvetlením archetypov sú rozprávky a mýty. Samozrejme tieto generalizované subjekty, archetypy neplatia vždy vo všetkých prípadoch. (Johnson, 2009 a Helingerová, 2016 a Jung, 1968)

Potrebné je sa zamerať na to, čo nám samým, tieto javy a scény v našich snoch evokujú. Aké máme pocity, s čím si to spájame. Upriať sa naše vlastné asociácie. Nie je pre nás vždy správne spoliehať sa a aplikovať výklady zo snárov alebo podobne. Je užitočné sa na to pozrieť a rozobrať individuálne.

3.2.3 Asociácie

Asociácie. To čo si spájame s obrazom z nášho snu. Zameranie sa na vlastné pocity, myšlienky, spomienky, ktoré sa nám s obrazmi zo snu spájajú. Spontánne prepájanie. To je jedným z krokov v práci so snami a odhaľovaním jeho odkazov. (Johnson, 2009)

Sen s obrazom vlastnej matky v období choroby. Z objektívneho pohľadu, by sme „preložili“, že naša reálna matka, napríklad potrebuje pomoc. My sa na to ale potrebujeme zamerať subjektívne, takže matka zrkadlí nejakú časť našej psychiky, a niečo je v neporiadku v našom živote. (Johnson, 2009)

3.2.4 Nočné mory

Desivé scény v snoch, pocity strachu ktoré vtedy zažívame, môžu byť emóciou, ktorú sa snažíme vedome potlačiť. Nemusíme ale podľahnúť panike. Sen totižto pomáha uvoľňovať pocity a myšlienky, ktoré zažívame cez všedný deň. Vďaka prežitiu pocitov ako je strach a úzkosť v snovom svete, sa negatívna energia prirodzene vytratí. Pokiaľ ich ale máme nadbytok alebo ich stále vytvárame, budú sa nám v snoch objavovať častejšie. Nočné mory aj opakujúce sa sny súvisia s témami, ktoré sme v sebe potlačili. Niekedy je ale aj strach dobrým činiteľom a ukázkou. Môže odrážať negatívne situácie, problémy, ktoré odsúvame

a prehladáme v bežnom žítí. Potláčame takéto udalosti a pocity do nevedomia, ktoré nás konfrontuje, ukazuje čomu sa nemáme vyhýbať, čo si uvedomiť a na čom pracovať. Nočná mora sa môže objaviť ako snová postava, časť nás samých, ktorá ju zosobňuje a prišla túto nepríjemnú pravdu pripomenúť. (Helingerová, 2016)

3.2.5 Lucidné snívanie

Uvedomenie si toho, že sníme. V tento okamih nadobúdame moc ovládať svoj sen, ale s vedomím, že naše telo pokojne leží a je v bezpečí. V bežnom svete sme neustále v pozore a to myslí vytvára určité obmedzenia. V stave snu je telo paralyzované a myseľ je uvoľnená. Vďaka tomu môže nastať snová terapia. Využitím snov si môžeme zlepšiť kvalitu života, pretože sny nás navádzajú. Lucidne snenie ma rôzne úrovne. Najnižší stupeň je, keď sen vnímame ako reálny, v ďalšom stupni si už uvedomujeme, že sme v sne ale nechávame sen plynúť sám. Vo vyšších úrovniach si sen zároveň uvedomujeme aj ho sami tvoríme. (DUŠEK a SKRYJA, 2022)

Takáto špecifická forma snenia, ale nie je nevyhnutne potrebná na to, aby sa sny stali o niečo viac nápomocnými a liečivými. Nepotrebuje byť lucidný na to, aby sme prenikli do snovej terapie. Predovšetkým to ľudia berú ako zábavu, ale dá sa s tým ďalej rôzne pracovať. Môžeme to takýmto spôsobom urýchliť, na niečo konkrétne sa zamerať na čo zrovna chceme, potrebujeme a riešime v realite. Napríklad strachy, v lucidnom sne sa s nimi môžeme zámerne stretnúť a pracovať na ňom, s tým že vieme, že je to iba sen, čiže nám to dáva priestor ostať viac pokojný. Môžeme tam tento strach a jeho podoby rôzne meniť, rozprávať sa s ním, urobiť si srandu, odľahčiť to. Vďaka tomu rozvoľňovať tieto emócie strachu alebo akékoľvek iné. (DUŠEK a SKRYJA, 2022)

3.2.6 Pohľad Sigmunda Freuda

Freudova teória bola založená na presvedčení, že sen plní prania snívajúceho. Vychádzal z existencie denných snov, ktorých obsahy sa skutočne zameriavajú na splnenie našich ctižiadostivých alebo erotických túžob. Tvrdil, že nočný sen rovnako ako denný, zobrazuje želania, ale maskovaným, a preto ťažšie dešifrovateľným spôsobom. Mnoho týchto prání je v silnom rozpore s etickou výchovou a mravnými štandardmi spoločnosti (sexuálne vzťahy, smrť atď.), a preto ich sen transformuje a skrýva za symboly. Tým sa sen stáva síce nepochopiteľným, ale prijateľnejším pre našu psychiku. Tie obrazy, ktoré sen reálne znázorňujú označil ako zjavný obsah sna, a skryté pranie v sne, ku ktorému prišiel analýzou sna označil ako latentný obsah. (bratislavapsycholog.sk, 2018)

Maskovanie sna môže prebiehať rôzne. Symbolizáciou – myšlienky sú prevedené na vizuálne obrazy. Presunom – psychický dôraz z prvku závažného sa presúva na nejaký iný, nezávažný. Zhustením – zjavný sen má menší obsah než sen latentný a je jeho skráteným prekladom. Ako techniku výkladu snov využíval voľné asociácie klienta. Bola o dopytovaní sa na myšlienky, emócie a obrazy snívajúceho, ku konkrétnej časti v sne. Na základe týchto nápadov potom poskladal pravý význam sna. Príklad, klientovi sa snívalo o fajčiacom židovskom strýkovi pričom sa s ním maznala neznáma žena. Odohrávané v sobotu. Freud sa pýtal klienta na nápady a asociácie, ku konkrétnym snovým prvkom. Ku strýkovi klient poznamenal, že sa jedná o zbožného muža, ktorý by nikdy nič hrišného neurobil. K žene ho napadlo, že sa správala a maznala ako matka. Podľa Freuda sen znamenal, že pre klienta je maznanie sa s matkou niečo rovnako zakázané ako pre zbožného židovského človeka fajčenie v sobotu. V tomto prípade videl Freud splnenie priania maznať sa s matkou. (bratislavapsycholog.sk, 2018)

Pri voľných asociáciách bolo preňho dôležité dbať na tri pravidlá. Nestarať sa o to, čo sen zdánlivo hovorí, aj tak to nie je pravý nevedomý význam sna. Výklad snov máme obmedziť na to, aby sme vyvolali ku každému prvku náhradnú predstavu. Je potrebné počkať až sa skrytý a hľadaný význam sna vynorí sám. Prvky, ku ktorým klient nenašiel spojitosť považoval za symboly (s prevažne sexuálnym charakterom). Freud pripisoval mužským pohlavným orgánom symboly, ktoré sa podobajú tvarom, ktoré sú dlhé a týčia sa do výšky alebo ktoré môžu prenikať do tela a zraňovať. Palice, dáždniky, stromy, nože, dýky, aj pušky či pištoly. Taktiež veci, z ktorých vyteká voda: vodovodné kohútiky alebo kropiace kanvice. Ženské pohlavné orgány bývajú znázornené predmetmi, ktoré majú v sebe dutinu. Jamy, šachty, jaskyne, nádoby, púzdra. Niektoré symboly sa vzťahujú skôr na materské lono, napr. skriňa alebo krb. Ku genitáliám radil aj prsia, ktoré bývajú znázornené jablkami, broskyňami alebo plodmi. Genitálne ochlpenia oboch pohlaví popísal ako les a krovie. Zložitá topografia ženských orgánov býva zobrazovaná ako krajina so skalou, lesom a vodou. Sexuálny akt býva znázornený aktivitami ako tanec, jazda na koni, schody alebo stúpanie. Masturbácia ako hranie všetkého druhu kĺzanie alebo trhanie vetvy. Sexuálny pôžitok zase ako sladkosti. Iné symboly, ktoré rozlišoval bol napríklad dom, ktorý symbolizoval snívajúcu osobu. Jazda vlakom alebo odcestovanie ako umieranie. Bol presvedčený o význame a správnosti svojich symbolov, pretože ich okrem vonkajšej podobnosti odvodil z mnohých rozprávok, mýtov, ktorým každý rozumie aj bez ďalšieho vysvetľovania (napr. používame slovo

„odišiel“ ako náhradu za slovo „zomrel“, malé dieťa nazývame „červíčkom“ atď.). Už v danej dobe bolo dielo Sigmunda Freuda kritizované. Nedalo sa pochybovať, že ľudia majú aj erotické sny, ale tvrdenie, že takmer všetky majú podobnú funkciu sa zdalo prehnané. Aj preto sa začali objavovať iné psychoanalytické prístupy k výkladu snov. (bratislavapsycholog.sk, 2018)

3.2.7 Freud a Surrealizmus

Tak ako teória Sigmunda Freuda, ktorý sa pokúsil psychoanalýzou pozdvihnúť podvedomie na úroveň vedomia, a tým uzdraviť dušu od potláčaných pudov. Rovnako sa surrealizmus otvára podvedomiu a snom, aby sa oslobodilo od rozumu a „oslobodilo život“ sebapoznáním. To je motto a ambície autorov tohto smeru, ktorí sa považujú za revolucionárov túžiacich zmeniť svet, aby zmenili život. (bratislavapsycholog.sk, 2018)

3.2.8 Zhrnutie

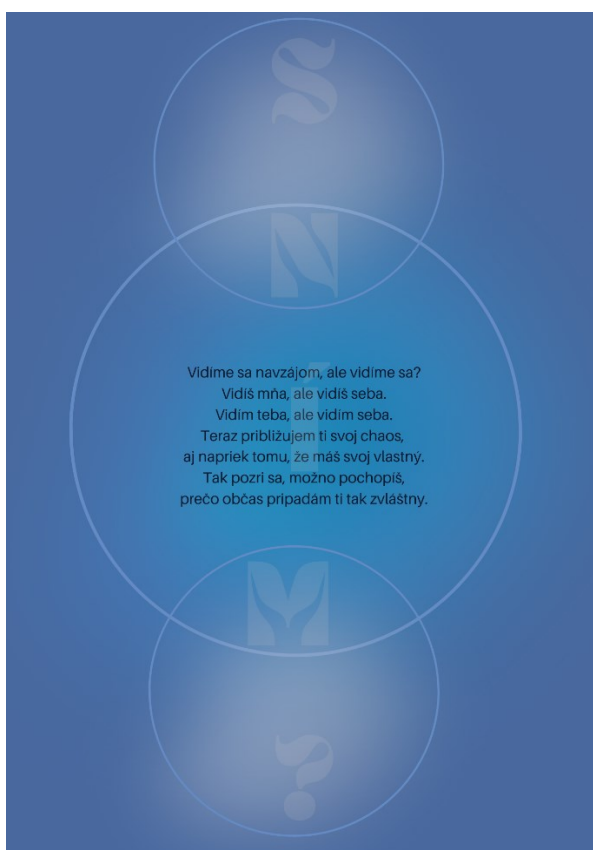
Snívanie je užitočný jav, ktorý presahuje určité, len náhodné, spojenie našich vnemov do absurdných scenárov. Podľa zhodných postojov rôznych psychológov nám sny pomáhajú spracovať emócie, ktoré sme počas bdenia potláčali alebo, s ktorými sme sa nedostatočne vysporiadali. Zrkadlia naše vnútro, odzrkadľujú to, čo práve prežívame alebo sme zažili. V snoch tieto emócie dobiehame, hoci v zašifrovaných obrazoch, ktoré slúžia ako obranný mechanizmus našej mysle. Duševné problémy tiež súvisia najmä s našimi emóciami, ktorým môžeme ťažko porozumieť, pomenovať ich a narábať s nimi. Práve tu môžu prísť sny vhod. Prostredníctvom nich a ich analýzy môže človek nielen dešifrovať ich význam, ale čo je dôležitejšie, hlbšie pochopiť sám seba. (ipcko.sk, 2020)

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

4 KONCEPT KOLEKCE

Naše sny sú svetom symbolov. Skryte cez symbolické skratky prehovárajú k nám samým.

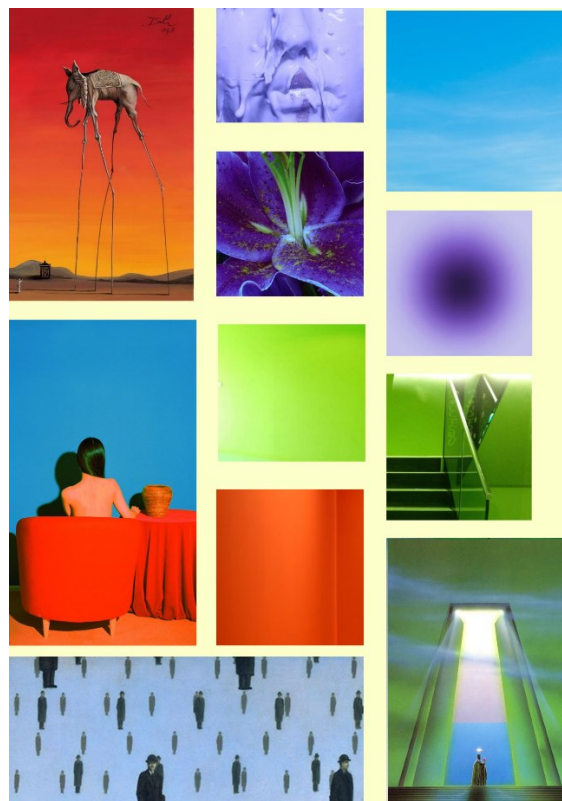
Tvorenie praktickej časti vychádzalo a inšpirovalo sa predovšetkým snovým svetom. Spojenie bdelého života a sna, ktoré spolu nerozdeliteľne súvisí a dopĺňa sa. Každý produkt vychádza z odlišnej myšlienky, ale stále zapadajú do jedného celku. Všetky myšlienky a námety pramenia z prežívania, vnímania života konkrétnej osoby, autorky, ktoré ale môžu zažívať všetci, len každý trochu odlišne. Produkty zobrazujú určité uvedomenia a prežitky, ktoré daná osoba životom pochopila, a ku ktorým životnými udalosťami dospela. Je to určité konečné štádium opakujúcich sa situácií, z ktorých vziať takéto vhl'ady. Uchopené sú práve zjednodušeným, symbolickým, absurdným spôsobom presne tak ako to poznáme zo snov. Jednotlivé myšlienky a ich významy budú vysvetlené pri konkrétnych produktoch.

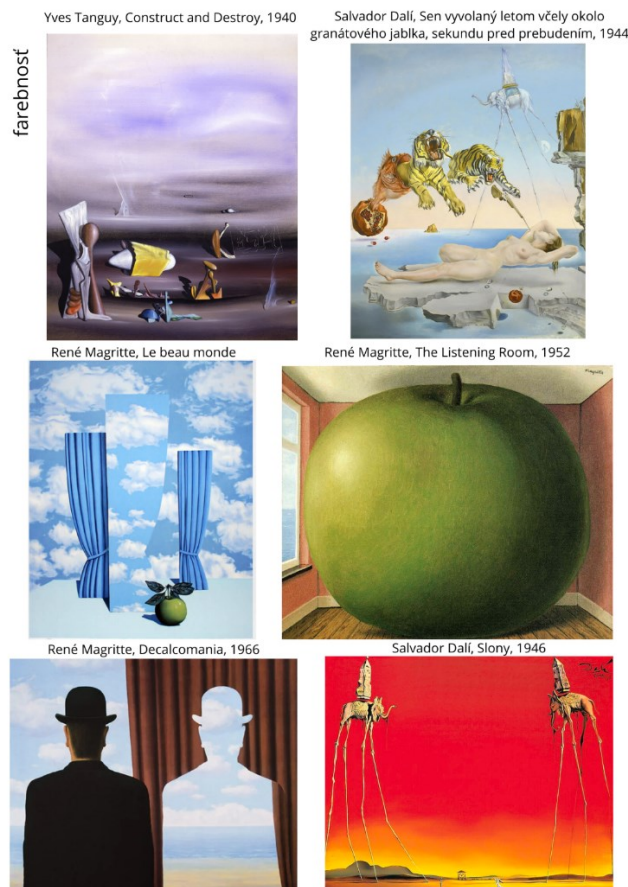
Obrázok 23 autorský citát (vlastný archív)

4.1 Farebnica

Ústrednými farbami kolekcie sa stali svetlo zelená, modrá, fialová a oranžová. V menšine sú použité aj tmavšie odtiene modrej, zelenej a vyskytuje sa aj rúžová. Farebnica bola vystavaná z vybraných diel známych, vyššie spomenutých autorov ako sú Magritte, Tanguy a Dalí. Boli jedny z tých, ktorí sa v surrealizme vyznačovali používaním výrazných farieb. Z farebnice ich existujúcich diel boli vytiahnuté také, ktoré zapadali do predstavy a vizuálu tejto kolekcie. V spôsobe farbenia bol zdrojom inšpirácie opäť Magritte a jeho metódy maľby. Farby nanášal priamo z tuby. Vyznačoval sa konvenčnosťou. Plochosťou textúr.

Obrázok 24 farebnica (vlastný archív)

Obrázok 25 vychodiská pre farebnicu (vlastný archív)

4.2 „Ilúzia“ prvý pár obuvi

Kľúčové slová: klamný dojem, očakávania, domnienka, zrkadlenie

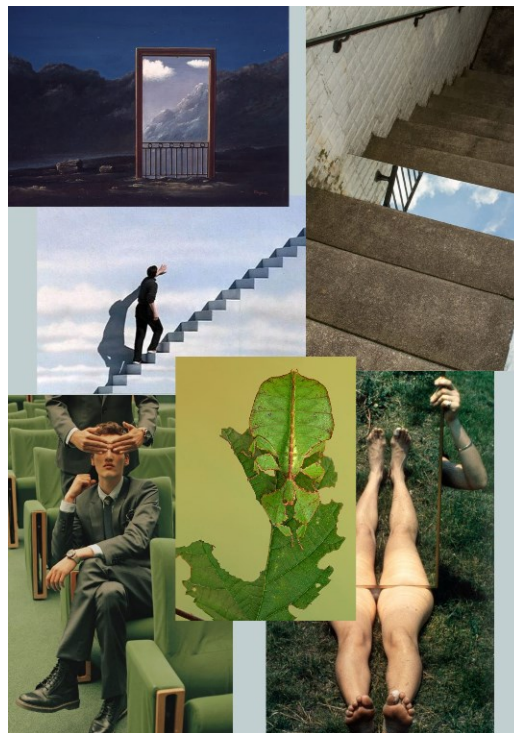
Východzia myšlienka: Ilúzia. Symbolizuje klam. Máme z niekoho alebo niečoho dobrý prvý dojem, s tým, že časom z toho vyplynie pravý opak. Rovnako tak s niekým, s kým počiatková skúsenosť nebola pozitívna, sa to môže skončiť opačne. To môže platiť ako pri ľuďoch, aj pri rôznych životných udalostiach. Udalostiach kedy žijeme v niečom, o čom sa neskôr dozvieme, že je úplne inak, že sme niekým/ niečím manipulovaný alebo sme to len neboli schopný vidieť. Naše očakávania môžu byť mnohokrát klamné a realite neskôr neodpovedajú a dostávame sami seba do nepríjemného pocitu. Nemusí byť všetko tak ako sa na prvý pohľad zdá. Takzvaná ilúzia môže byť symbolom pre situácie, kedy si o niečom vytvárame predsudky, mylné domnienky, predstavy. Sú Deštruktívne. Vťahujú nás do víru, mimo reality, uvádzajú do falošných ilúzií a emócií.

Ilúzia taktiež predstavuje zrkadlenie si samého seba. Môžeme vo svojom živote odpozorovať, že k sebe priťahujeme ľudí a situácie podľa toho kým sme a ako sme nastavený.

Táto myšlienka sa na produkte premietla symetrickosťou pravého a ľavého polpáru, ktoré sa hrajú s ilúziou a nadobúdajú tak dojem jedného celku, akoby boli zrkadlené, keď sa spoja ich vnútornými hranami. Po oddelení, sa dojem jednoty rozpadá a mi zisťujeme ako to v skutočnosti je.

4.2.1 Rešerš

Rešerš obsahuje moodboard a koláž inšpiračných zdrojov, ktoré slúžili ako podklad pri tvorbe a tvarosloví obuvi.

Obrázok 26 moodboard (vlastný archív)

Obrázok 27 inšpirácia pre tvaroslovie (vlastný archív)

4.2.2 Proces tvorby kopyta

Obrázok 28 proces tvorby vlastného kopyta (vlastný archív)

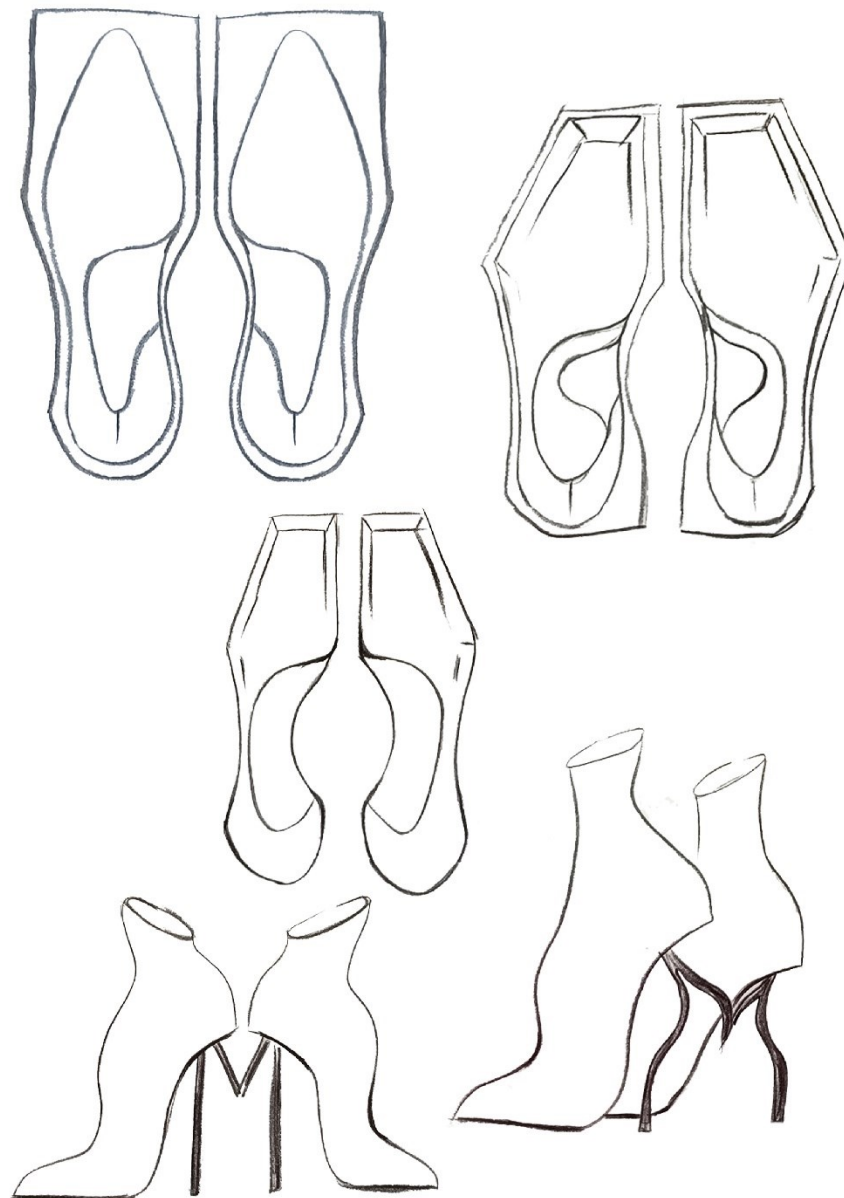
Obrázok 29 zdigitalizovaný pár (vlastná tvorba)

Obrázok 30 finálne vyrobený pár (vlastná tvorba)

4.2.3 Návrhy

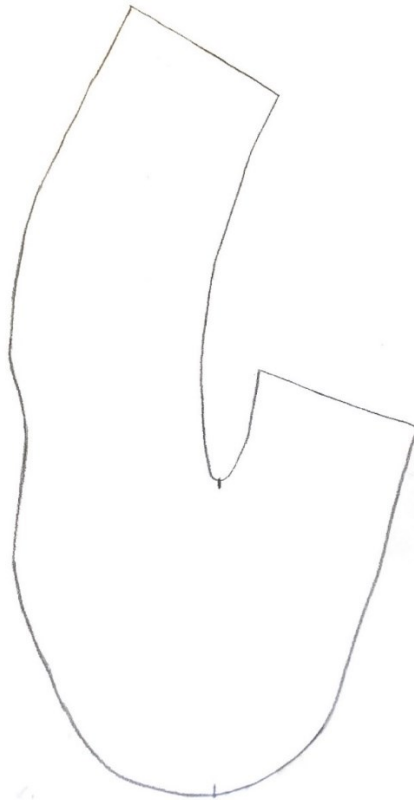
Návrhy a vybraná finálna verzia boli tvorené s cieľom podporiť tvary personalizovaného kopyta. S týmto zámerom sa rátalo aj pri voľbe materiálu, a to konkrétne triesločinenej usne. Tento materiál dovoľuje dosiahnuť požadované rôznorodé tvary, a to vďaka svojim vlastnostiam a spracovaniu.

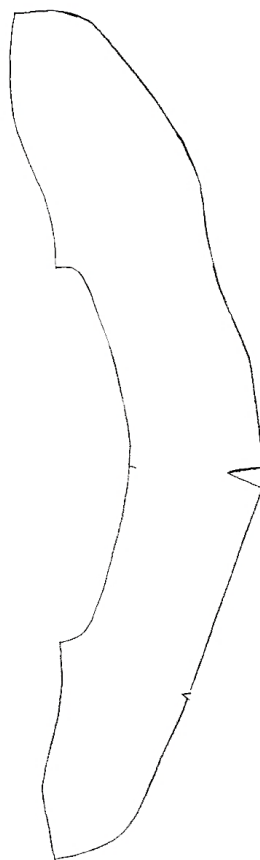
Obrázok 31 Návrhy (Vlastný archív)

4.2.4 Technický opis

Prvý pár je zhotovený lepeným výrobným spôsobom. Strih sa vytváral s väčšími záložkami vo všetkých hranách, kvôli zvolenému návrhu a materiálu, jeho vlastnostiam a spracovaniu. Pár je zhotovený takmer bez šitia. Jediný šev je v stredovej línii nártu podšívkového dielu. Vrchové a podšívkové diely boli predom samostatne pripravené. Kompletácia vrchových a podšívkových dielov nastala až zlepením. Presné tvary sa získavali až v konečnej fáze a to orezaním na kopyte. Hrany sú začistené zaleštením kostkou. Povrch sa upravoval farbením v celej ploche. Použité boli akrylové farby na useň. Podpätko, podošev aj rámek sú vyrobené zo silnejšej triesločinenej usne.

Obrázok 32 strih na vrchový diel prvého páru (vlastný archív)

Obrázok 33 strih na podšívkový diel prvého páru (vlastný archív)

4.2.5 Proces tvorby prvého páru

Fotografie z procesu zachytávají různé fázy tvorby prvého páru. Cez napínanie, farbenie až po výrobu podešve a finálneho tvaru zvršku.

Obrázok 34 proces napínania zvršku (vlastný archív)

Obrázok 35 finálne nafarbené zvršky (vlastný archív)

Obrázok 36 šablóna pre rámeček a podošev (vlastný archív)

Obrázok 37 fáza orezania zvršku (vlastný archív)

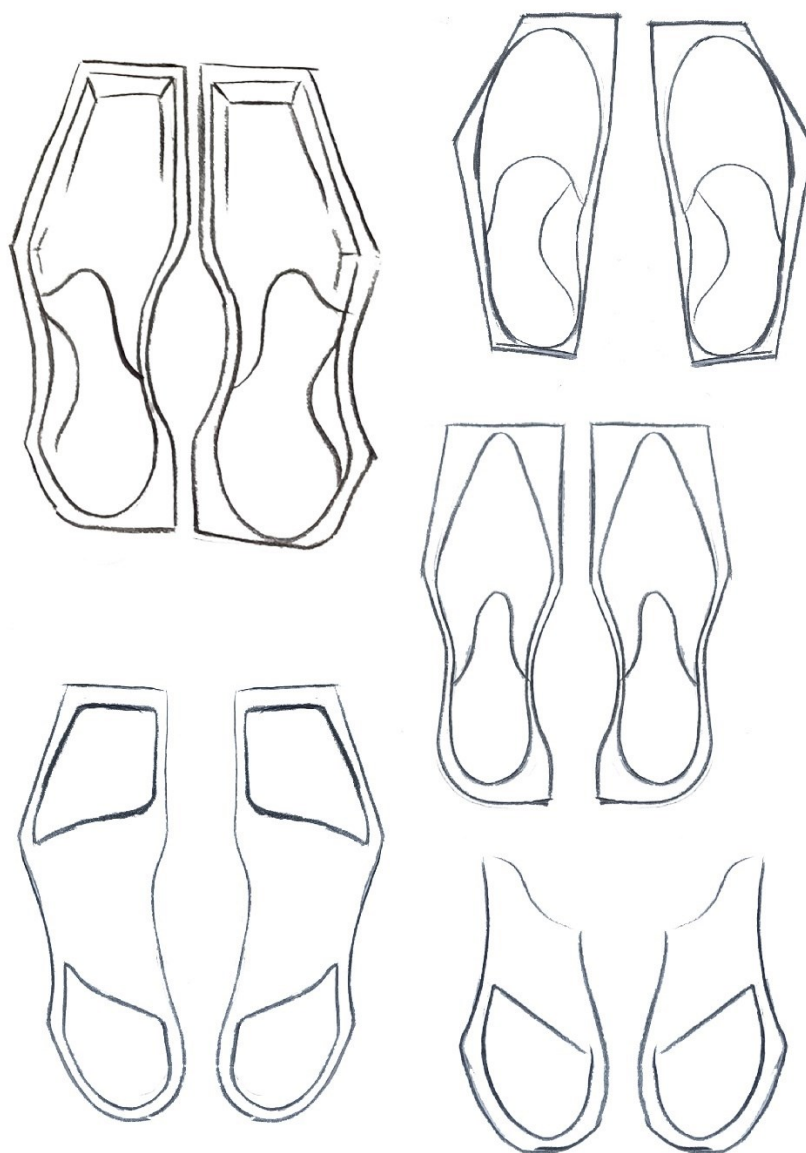
Obrázok 38 fáza orezania zvršku (vlastný archív)

4.3 Druhý pár obuvi

Druhý pár bol obdobou prvého páru. Nasledoval myšlienku a využívané boli rovnaké základné princípy a prvky ako pri prvom páre. Spoločným východiskom pri tomto páre boli aj moodboard, rešerš a tvaroslovie.

4.3.1 Návrhy

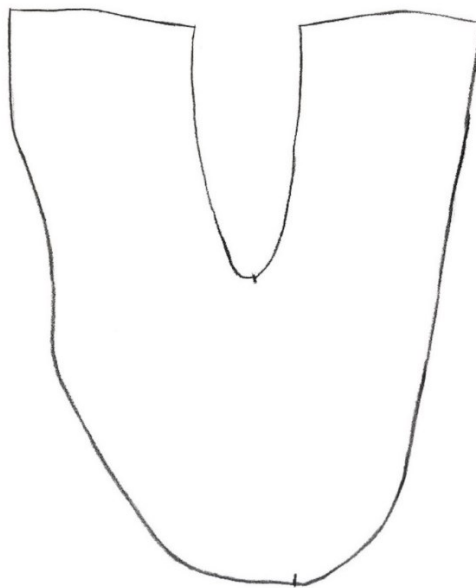
Návrhy a vybraná finálna verzia druhého páru boli tvorené podobne ako u prvého páru, a to s cieľom podporiť tvary personalizovaného kopyta. Zhodujú sa aj vo výbere materiálu, ktorým je triesločinená usen.

Obrázok 39 Návrhy (vlastný archív)

4.3.2 Technický opis

Druhý pár je zhotovený lepeným výrobným spôsobom. Strih sa vytváral podobne ako u prvého páru, a to s väčšími záložkami vo všetkých hranách, kvôli zvolenému návrhu a materiálu, jeho vlastnostiam a spracovaniu. Pár je zhotovený bez šitia. Vrchové a podšívkové diely boli predom samostatne pripravené. Kompletácia vrchových a podšívkových dielov nastala až zlepením. Presné tvary sa získavali až v konečnej fáze a to orezaním na kopyte. Hrany sú začistené zaleštením kostkou. Povrch sa upravoval farbením v celej ploche. Použité boli akrylové farby na useň. Podpätkov, podošev aj rámeček sú vyrobené zo silnejšej triesločinenej usne.

Obrázok 40 strih vrchového aj podšívkového dielu druhého páru (vlastný archív)

4.3.3 Proces

Fotografie z procesu zachytávají různé fáze tvorby druhého páru. Cez farbenie až po výrobu podešve a finálneho tvaru zvršku.

Obrázok 41 farbenie (vlastný archív)

Obrázok 42 farbenie a sušenie (vlastný archív)

Obrázok 43 príprava podošve a rámku (vlastný archív)

4.4 „Mozaika“ set doplnkov

Význam konceptu (mozaiky):

Život je ako mozaika. Prežívame a prechádzame postupne rôznymi situáciami. Negatívnymi aj pozitívnymi, a nie vždy je všetko tak, ako to na prvý pohľad vypadá. Niektorým udalostiam, pocitom, ľuďom neporozumieme hneď v daný moment, ale pochopíme ich až časom. Postupne prijímame, že všetko má svoj zmysel a je k niečomu prospešné. Napríklad, keď v nejaký moment prežívame niečo ako nepríjemné, tak časom, keď sa na to pozrieme spätne a uvidíme to z iného uhla pohľadu, tak tomu nakoniec poďakujeme ako užitočnej skúsenosti. Niektoré veci, ľudia k nám prídu až neskôr životom, pochopíme určité lekcie, veci nám zrazu zapadnú a niečomu pochopíme. Neskôr sa zase rozpadnú a zase sa posúvame ďalej. A tento spôsob akým rastieme a veci sa rozpadajú a zase skladajú, a my nachádzame ich význam, skrývajú za symbol mozaiky. Inšpirujem sa týmto konceptom prakticky.

Takýmto spôsobom komponujem set kabeliek, ktoré fungujú samostatne, ale ďalší väčší zmysel dostávajú v poskladanom stave. Zapadajú do konkrétneho „obrazu“. Ten je bližšie opísaný v časti „Rešerš“.

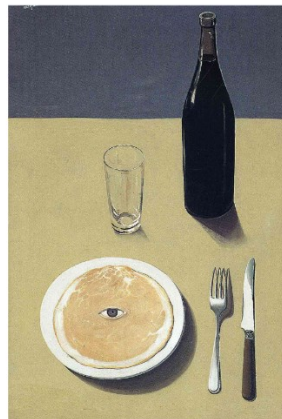
4.4.1 Rešerš

Prečo obraz oka? Oči ako okná do duše a symboly vnútorného zraku, intelektu aj duše predstavovali obľúbený námiet surrealistickej diel. Je povšimnuteľné, že symbol oka je viac krát znázorňovaný v tomto smere, či už v móde, využívala ho napríklad Elsa Schiaparelli, alebo maliarmi ako René Magritte alebo Salvador Dalí. Oči symbolizujú bdelosť, vnímanie, poznanie. Taktiež sú spojené s intuíciou. Môžu tiež znamenať väčší vhl'ad do seba samého alebo nejakej situácie. Nasledujú myšlienku toho niečo „uvidieť“, pochopiť, prijať. Stal sa symbol, východiskom a tvaroslovím pre doplnky. Na ukážku sú priložené konkrétne diela umelcov tohto smeru využívajúci námiet oka.

The False Mirror, René Magritte, 1929

The portrait, René Magritte, 1935

The Eye, Salvador Dalí, 1945

Tvár vojny, Salvador Dalí, 1940

Elsa Schiaparelli

Obrázok 44 inšpiračné zdroje pre tvaroslovie kabeliek (vlastný archív)

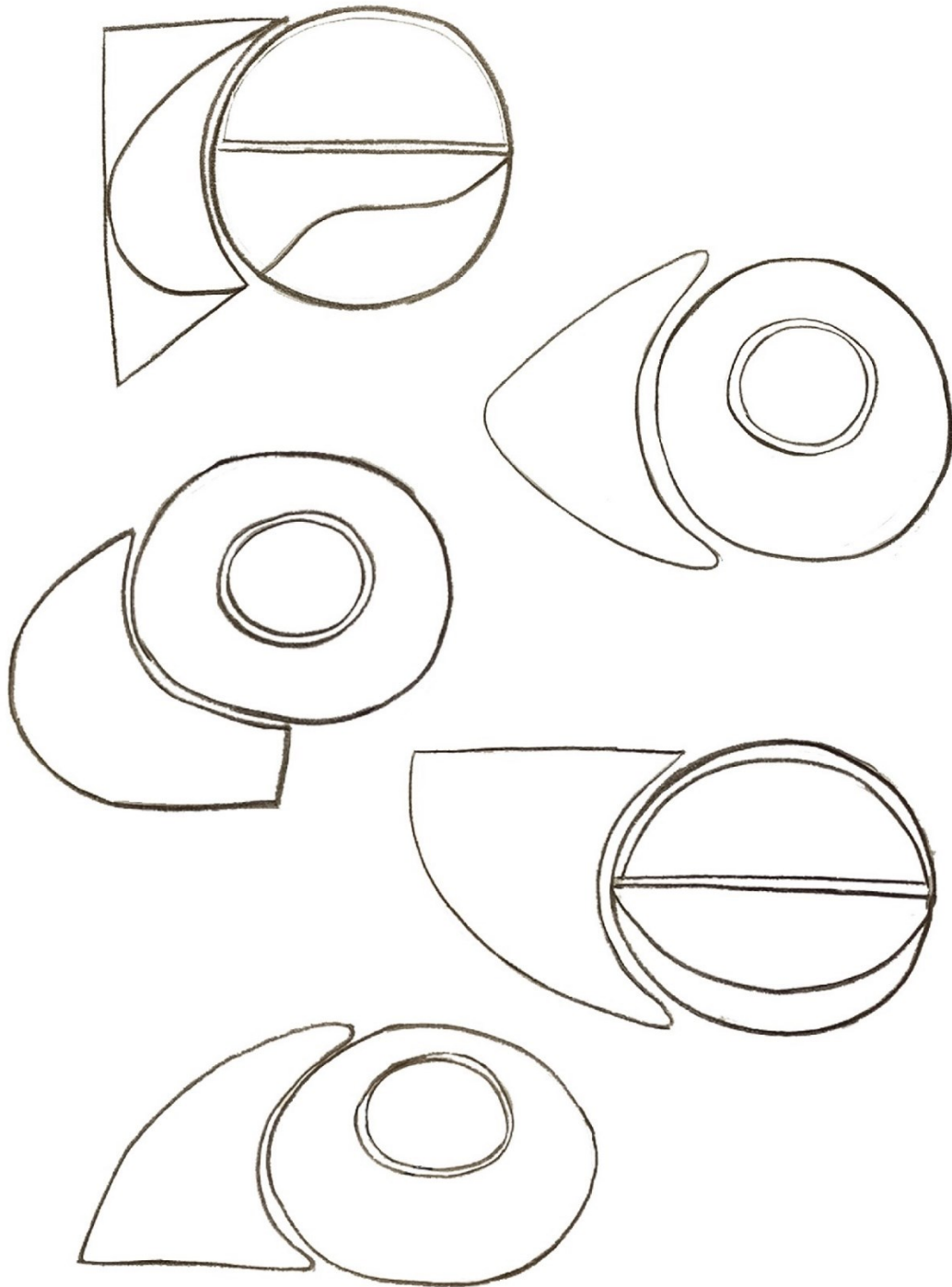

Obrázok 45 moodboard (vlastný archív)

Táto koláž má vyjadrovať zmes okamihov, ktoré zachytávajú rôzne udalosti, emócie, ktoré prežívame, a tým zafarbujeme a vyskladavame náš život. Či už sme v prítomnosti a užívame si maličkosti, sme sami so sebou a premýšľame nad životom alebo prežívame momenty s našimi blízkymi. Sme v príjemnej alebo nepríjemnej nálade. Všetko nás a náš život ovplyvňuje, učí a zanecháva na nás stopu. Takto rastieme a skladáme si život ako mozaiku.

4.4.2 Návrhy

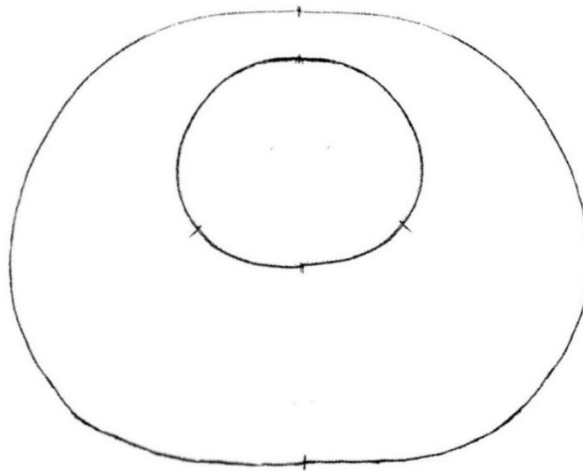
Návrhy boli v počiatkoch iba abstraktné tvary, ktoré boli koncipované tak aby zapadli do jedného celku. Neskôr sa určil symbol, ktorý mali po poskladaní znázorňovať, a s týmto cieľom sa upravovali tvary jednotlivých kabeliek, aby zapadli do požadovaného obrazcu.

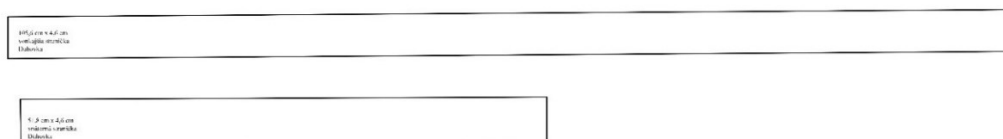
Obrázok 46 návrhy kabeliek (vlastný archív)

4.4.3 Technický opis

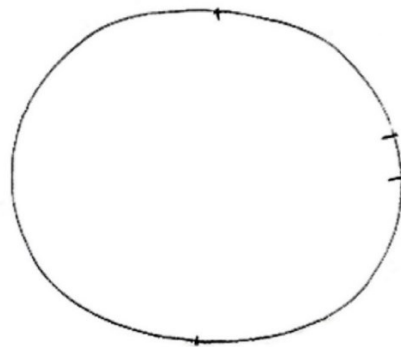
Strihy sú pri všetkých kabelkách tvorené z dvoch hlavných dielov a jednej straničky. Rozdiel je iba pri kabelke „Dúhovka“. Tá sa skladá z dvoch straničiek. Vnútornej a vonkajšej. Každá kabelka obsahuje zips o dĺžke 17cm. Modely „Zrenička“ a „Rohovka“ zahŕňajú taktiež klopu, ktorá je pokračovaním straničky a siaha až cez zips. Takýmto spôsobom ho zakrýva. Taktiež obsahujú magnety, ktoré držia klopu na požadovanom mieste. Klopy sú so zaklepaným vrchným dielom. Hrany v časti na orez, sú upravené zaleštením kostkou a farbením. Podšívka je z tenšej triesločinenej usne. Strihovo riešená o 3 mm menšia ako vrchové diely. To platilo ako pre podšívkové predné diely rovnako aj pre podšívkové diely straničiek. Výnimkou boli len časti klopy, ktorých podšívka bola s presahom a na orez. Diely boli upravované v celej ploche farbením. Použité boli akrylové farby na useň. Kompletácia dielov je formou ručného šitia vo všetkých spojoch. Ručné šitie je použité pri všetkých modeloch.

Obrázok 47 strih predného dielu „Dúhovky“ (vlastný archív)

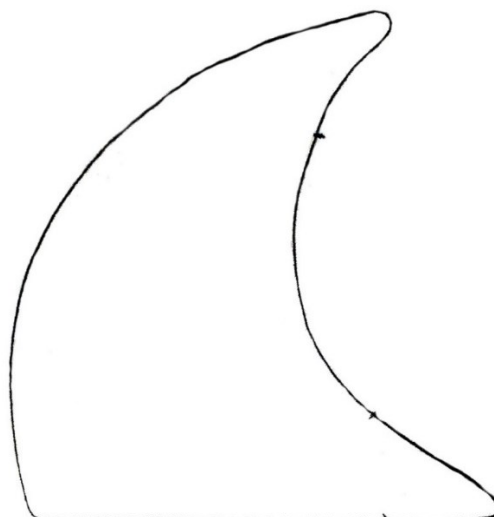
Obrázok 48 strih na vonkajšiu a vnútornú straničku „Dúhovky“ (vlastný archív)

Obrázok 49 strih predného dielu „zreničky“ (vlastný archív)

Obrázok 50 strih straničky „zreničky“ (vlastný archív)

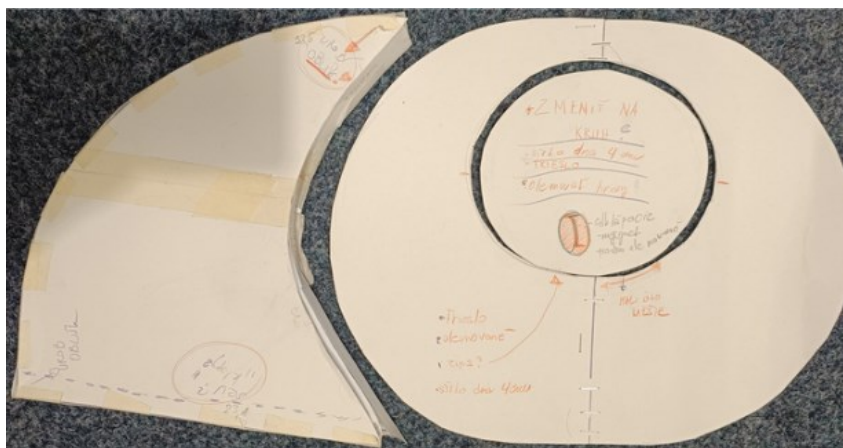
Obrázok 51 strih predného dielu „Rohovky“ (vlastný archív)

Obrázok 52 strih straničky „Rohovky“ (vlastný archív)

4.4.4 Proces

Fotografie z procesu zachytávají různé fázy tvorby kabeliek. Cez prototypovanie tvarov a strihov až po kompletáciu predných dielov a straničiek.

Obrázok 53 prvotné strihy kabeliek (vlastný archív)

Obrázok 54 ručné šitie (vlastný archív)

4.4.5 Praktickosť a využitie

Kabelky boli predovšetkým tvorené s výtvarným cieľom než k nositeľnému úžitku. Set troch kabeliek, kde každá fungujú samostatne, ale dajú sa vyskladať do jedného “obrazu”. Sú si zámerné tvarovo prispôsobené aby zapadli do požadovaného celku.

Sú pre osoby, ktoré neradi nosia veľa vecí. Čím menej, čiže len to najdôležitejšie, o to lepšie. Menšia šanca niečo zabudnúť. Pre tých, ktorí neradi nosia veľké a ťažké kabelky. Takáto skupina nositeľov ich využije aj na bežné nosenie. Vhodné sú ale práve na príležitosti, kde si majiteľ jednu z týchto designérskych kabeliek zladí, a zoberie na udalosti ako sú výstavy, akcie, prehliadky, večerné príležitosti, oslavy a podobne. Taktiež môže slúžiť ako zaujímavý objekt a zároveň úložisko vhodné do obytného, spoločenského priestoru.

Hlavný cieľový zákazník:

Niektor kto podporuje umenie, designové kúsky, konceptuálne umenie, chodí na rôzne udalosti, pohybuje sa vo sfére módy a umenia. Štýlovo je minimalistický. Nepotrebuje veľa vecí.

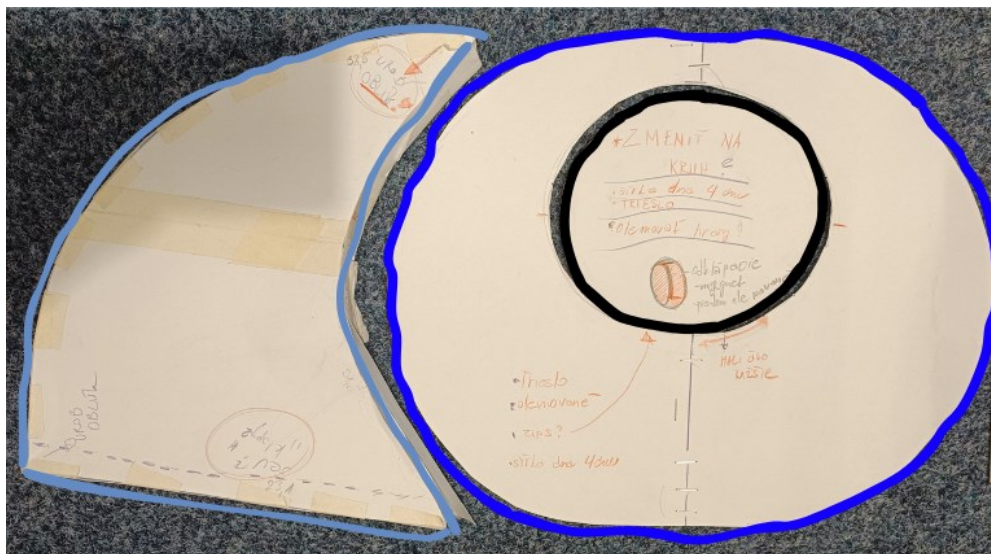
Vedľajší cieľový zákazník:

Osoba, ktorá sa výrazne nepohybuje vo sfére umenia ale obľubuje módu, designérske kúsky. Na bežné nosenie mu vyhovujú takéto menšie doplnky, alebo ich využíva na firemné udalosti, večierky a podobné príležitosti.

Rohovka- dostatočne veľká kabelka na peňaženku, mobil, kľúče, poprípade lesk/kozmetiku alebo iné drobnosti do ruky. Zahŕňa “skrytého držadla”, ktoré istí majiteľa pri bežnom nosení/ držaní.

Zrenička- menšia, vhodná len na naozaj nevyhnutné- peniaze, karty, kľúče, lesk. Telefón už len do ruky. Vhodná na situácie kedy človek naozaj nechce mať vo svojich rukách takmer nič aby ho zaťažovalo a musel na to myslieť. Stále ale potrebuje mať pri sebe zopár nutností, alebo len chce doladiť svoj outfit. V inom prípade, môže slúžiť aj ako šperkovnica, na uschovanie maličkosti do jedného menšieho priestoru, ktoré vystaví vo svojom obytnom priestore. Takto ešte aj doplní a ozvláštni majiteľovo bývanie.

Dúhovka- Podobná ako “Rohovka”, s trocha iným tvarom a spôsobom držania. Len na najpotrebnejšie predmety.

Obrázok 55 skladba kabeliek (vlastný archív)

ZÁVER

Zo získaných informácií o surrealizme, snoch a ich významovosti, sa odvíja kolekcia zostavená z piatich produktov. Kolekciu tvoria dva celky, kde každý z nich nasledoval trocha odlišnú myšlienku. Tak ako v snoch, kde sú symboly a odkazy nekonečné a môžu odrážať rôzne aspekty našej reality. Odvíja sa od autorského vnímania skutočnosti.

Jeden celok bol tvorený setom kabeliek, ktoré do seba zapadali. Každá fungovala aj samostatne, ale po poskladaní vytvárali konkrétny symbol oka. Koncept skladania odkazoval na každodenný spôsob nášho života, to ako rastieme a veci sa „rozpadajú“ a znova „skladajú“, a my ich skutočný zmysel a prínos pochopíme až s odstupom času. Všetky drobné pravidelné rozhodnutia, ktoré sa zdajú ako nepodstatné, v skutočnosti ukazujú na to, kým sme a formujú celý náš život.

Druhý celok je tvorený dvoma párami obuvi. Jeho hlavným prvkom je personalizované kopyto s výrazným tvarom, ktoré bolo dominantnou súčasťou oboch párov. Znázorňujú myšlienku určitej ilúzie, kde po spojení vytvárajú opäť dojem celku. Kľúčovými heslami konceptu je klamný dojem, domnienka, mylné predstavy a zrkadlenie. Nemusí byť všetko tak ako sa na prvý pohľad zdá.

Ďalšími hlavnými prvkami kolekcie, okrem zamerania sa na hru s tvaroslovím, bola farba. Presne tak, ako boli hýrivé a živé diela väčšiny surrealistických, výtvarných umelcov. Tieto diela silne ovplyvňovali estetiku celej kolekcie.

Kľúčovými elementami kolekcie bolo individuálne vnímanie reality, farba, tvaroslovie.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATURY

DUŠEK, Jaroslav a SKRYJA, Ján, 2022. *Tentokrát o magii snů*. Vydání 1. [Praha]: Lucidnisen.cz. ISBN: 978-80-11-02519-9.

FREUD, Sigmund, 2002. *Výklad snů*. Vydanie 5., upravené. Preložil Dr. Ota FRIEDMANN. [Pelhřimov]: Nová tiskárna Pelhřimov, s. r. o. ISBN: 80-901916-0-6

HELINGEROVÁ, Marta, 2016. *Sny jako nástroj sebepoznání. Jak využít sny k osobnímu rozvoji*. Vydanie 1. [Praha]: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5690-5.

HOPKINS, David, 2004. *Dada and Surrealism: A Very Short Introduction*. Vydanie 1. [New York]: OUP Oxford. ISBN 0-19-280254-2.

CHOUCHA, Nadia, 1994. *Surrealismus a magie*. Vydanie 1. Preložil Klement REJŠEK. [Praha]: Volvox Globator. ISBN: 80-85769-28-X.

JOHNSON, Robert A., 2009. *Inner work: Using Dreams and Active Imagination for Personal Growth*. Vydanie 1. HarperCollins Publishers Inc. ISBN: 0062504312.

JUNG, Carl Gustav, 1968. *The Archetypes and the Collective Unconscious*. Vydanie 2. Preložil R.F.C. HULL. [New York]: Princeton University Press. ISBN: 0-691-09761-5.

MIRÓ, Joan; TAILLANDIER, Yvon and LUBAR, Robert S., 2017. *Joan Miró : I work like a gardener*. Vydanie 1. [New York]: Princeton Architectural Press. ISBN: 9781616896287.

MORRIS, Desmond, 2018. *Životy surrealistů*. Vydanie 1. Preložil Denis KOSTOMITSOPOULOS. [Trnová]: Bourdon. ISBN 978-80-906996-3-2.

SHANES, Eric, 2011. *The Life and Masterworks of Salvador Dalí*. Vydanie 1. [New York]: Parkstone International. ISBN: 978-1- -8 -6.

ZOZNAM ONLINE ZDROJOV

Artnet. *Artists: Yves Tanguy*. 2022. Online. In: artnet.com. Berlin: Artnet Worldwide Corporation. Dostupné z: <https://www.artnet.com/artists/yves-tanguy/> .[cit. 2024-01-07].

Artsy. *Art: Why Dorothea Tanning's Powerful Surrealist Art Defied Convention*. 2019. Online. In: artsy.net. Dostupné z: <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-dorothea-tannings-powerful-surrealist-art-defied-convention> . [cit. 2024-01-08].

Bratislavapsycholog.sk. *Sigmund Freud a jeho výklad snov*. 1. Júl 2018. Online. In: bratislavapsycholog.sk. Bratislava. Dostupné z: <https://www.bratislavapsycholog.sk/vyklad-snov-freud/>. [cit. 2024-04-08].

Britannica. *Arts & Culture: Giorgio de Chirico*. 2023. Online. In: britannica.com. Chicago: Britannica. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Giorgio-de-Chirico> . [cit. 2024-01-07].

Britannica. *Arts & Culture: Joan Miró*. 2023. Online. In: britannica.com. Chicago: Britannica. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Joan-Miro>. [cit. 2024-01-05].

Britannica. *Arts & Culture: Salvador Dalí*. 2023. Online. In: britannica.com. Chicago: Britannica. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Salvador-Dali> . [cit. 2024-01-09].

Britannica. *Arts and Artists: Yves Tanguy*. 2024. Online. In: britannica.com. Chicago: Britannica. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Yves-Tanguy> . [cit. 2024-01-07].

FASHIONUNITED. *Tracing a trend – surrealism and fashion*. 2023. Online. In: fashionunited.uk. (Jayne Mountford.) Dostupné z: <https://fashionunited.uk/news/fashion/tracing-a-trend-surrealism-in-fashion/2023052569755> . [cit. 2024-01-08].

Google Arts & Culture. *Google Arts and Culture: A Bride from a Dream*. 2022. Online. In: artsandculture.google.com. Dostupné z: <https://artsandculture.google.com/story/YQURW4KDS4fvLg?hl=cs> . [cit. 2024-01-08].

GUGGENHEIM. *Artists: Max Ernst*. 2021. Online. In: guggenheim.org. New York: Guggenheim Museum in New York. Dostupné z: <https://www.guggenheim.org/artwork/artist/max-ernst> . [cit. 2024-01-08].

GUGGENHEIM. *Artists: Yves Tanguy*. 2021. Online. In: guggenheim.org. New York: Guggenheim Museum in New York. Dostupné z: <https://www.guggenheim.org/artwork/artist/yves-tanguy>. [cit. 2024-01-07].

IPčko.sk. *Hanbite sa pred psychoterapeutom? Povedzte mu svoj sen*. 23. Január 2020. Online. In: ipčko.sk. Dostupné z: <https://ipcko.sk/hanbite-sa-pred-psychoterapeutom-povedzte-mu-svoj-sen/>. [cit. 2024-04-08].

Joan-miro. *Joan Miro and his paintings*. 2019. Online. In: joan-miro.net. Dostupné z: <https://www.joan-miro.net/>. [cit. 2024-01-05].

lottievjackson. *THE BIG DEBATE: FASHION & SURRELISM A FEMINIST'S WORST NIGHTMARE?*. 2023. Online. In: lottievjackson.com. Dostupné z: <https://www.lottievjackson.com/surrealism-and-fashion> . [cit. 2024-01-08].

max-ernst. *Max Ernst, and his paintings*. 2019. Online. In: max-ernst.com. Dostupné z: <https://www.max-ernst.com/> . [cit. 2024-01-08].

MoMA. *Arts and Artists: Giorgio de Chirico: Italian, born Greece. 1888-1978*. 2022. 2022. Online. In: moma.org. Manhattan: MoMA. Dostupné z: <https://www.moma.org/artists/1106> . [cit. 2024-01-07].

MoMA. *Arts and Artists: René Magritte: Belgian, 1898- 1967*. 2022. Online. In: moma.org. Manhattan: MoMA. Dostupné z: <https://www.moma.org/artists/3692> . [cit. 2024-01-05].

National Galleries Scotland. *Art and artists: Surrelism and Fashion*. 2022. Online. In: nationalgalleries.org. (Rhona Sword.) Edinburgh: National Galleries of Scotland. Dostupné z: <https://www.nationalgalleries.org/art-and-artists/features/surrealism-and-fashion> . [cit. 2024-01-08].

National Galleries Scotland. *Dorothea Tanning*. 2023. Online. In: nationalgalleries.org. Edinburgh: National Galleries of Scotland. Dostupné z: <https://www.nationalgalleries.org/art-and-artists/artists/dorothea-tanning> . [cit. 2024-01-08].

Rene Magritte and his paintings. 2022. Online. renemagritte.org. Dostupné z: <https://www.renemagritte.org/> . [cit. 2024-01-05].

THE ART STORY. *Artists: Giorgio de Chirico*. 2018. Online. In: theartstory.org. Dostupné z: <https://www.theartstory.org/artist/de-chirico-giorgio/> . [cit. 2024-01-07].

THE ART STORY. *Artists: Yves Tanguy*. 2018. Online. In: theartstory.org. Dostupné z: <https://www.theartstory.org/artist/tanguy-yves/> . [cit. 2024-01-07].

VOGUE Arabia. *12 Designers and Fashion Houses Using Surrealism to Challenge Everything Conventional*. 1. Február 2023. Online. In: en.vogue.me. Dubai, UAE: VOGUE ARABIA. Dostupné z: <https://en.vogue.me/fashion/designers-fashion-houses-surrealism-schiaparelli-iris-van-herpen-harris-reed-moschino-richard-quinn-tomo-koizumi-loewe/> . [cit. 2024-01-08].

VOGUE Arabia. *12 Designers and Fashion Houses Using Surrealism to Challenge Everything Conventional*. 1. Február 2023. Online. In: en.vogue.me. Dubai, UAE: VOGUE ARABIA. Dostupné z: <https://en.vogue.me/fashion/designers-fashion-houses-surrealism-schiaparelli-iris-van-herpen-harris-reed-moschino-richard-quinn-tomo-koizumi-loewe/> . [cit. 2024-01-08].

ZOZNAM OBÁZKOV

Obrázok 1 René Magritte – Empire of light.....	14
Obrázok 2 Paul Delvaux – L’IMPÉRATRICE.....	14
Obrázok 3 Joan Miró – Dog Barking at the Moon.....	15
Obrázok 4 Yves Tanguy – Reply to Red.....	15
Obrázok 5 Arshile Gorky – The Antique Cast.....	16
Obrázok 6 Joan Miró – The Harlequin's Carnival.....	18
Obrázok 7 Joan Miró – The tilled field.....	18
Obrázok 8 Salvador Dalí – Spider of the Evening.....	20
Obrázok 9 Salvador Dalí – Galatea of the Spheres.....	20
Obrázok 10 René Magritte – The Palae of Curtains, III.....	22
Obrázok 11 René Magritte – The False Mirror.....	22
Obrázok 12 Giorgio de Chirico – The Song of Love.....	23
Obrázok 13 Yves Tanguy – Mama, Papa is Wounded.....	25
Obrázok 14 Yves Tanguy – Construct and Destroy.....	26
Obrázok 15 Dorothea Tanning – Avatar.....	27
Obrázok 16 Dorothea Tanning – Birthday.....	27
Obrázok 17 Max Ernst – Robing of the Bride.....	29
Obrázok 18 Panconesi – šperky.....	32
Obrázok 19 Garmanier – SS22 womenswear.....	33
Obrázok 20 Richard Quinn – FW 2021/22.....	34
Obrázok 21 Marine Serre – Spring 2022.....	35
Obrázok 22 Maison Souraya – SS2023.....	36
Obrázok 23 autorský citát.....	45
Obrázok 24 farebnica.....	46
Obrázok 25 vychodiská pre farebnicu.....	47

Obrázok 26 moodboard.....	48
Obrázok 27 inšpirácia pre tvaroslovie.....	49
Obrázok 28 proces tvorby vlastného kopyta.....	49
Obrázok 29 zdigitalizovaný pár.....	50
Obrázok 30 finálne vyrobený pár.....	50
Obrázok 31 Návrhy.....	51
Obrázok 32 strih na vrchový diel prvého páru.....	52
Obrázok 33 strih na podšívkový diel prvého páru.....	53
Obrázok 34 proces napínania zvršku.....	54
Obrázok 35 finálne nafarbené zvršky.....	54
Obrázok 36 šablóna pre rámek a podošev.....	55
Obrázok 37 fáza orezania zvršku.....	55
Obrázok 38 fáza orezania zvršku.....	56
Obrázok 39 Návrhy.....	57
Obrázok 40 strih vrchového aj podšívkového dielu druhého páru.....	58
Obrázok 41 farbenie.....	59
Obrázok 42 farbenie a sušenie.....	59
Obrázok 43 príprava podošve a rámku.....	60
Obrázok 44 inšpiračné zdroje pre tvaroslovie kabeliek.....	61
Obrázok 45 moodboard.....	62
Obrázok 46 návrhy kabeliek.....	63
Obrázok 47 strih predného dielu „Dúhovky“.....	64
Obrázok 48 strih na vonakjšiu a vnútornú straničku „Dúhovky“.....	64
Obrázok 49 strih predného dielu „zreničky“.....	65
Obrázok 50 strih straničky „zreničky“.....	65
Obrázok 51 strih predného dielu „Rohovky“.....	66

Obrázok 52 strih straničky „Rohovky“.....	66
Obrázok 53 prvotné strihy kabeliek.....	67
Obrázok 54 ručné šitie.....	67
Obrázok 55 skladba kabeliek.....	69

ZDROJE OBRÁZKOV

Obrázok 1 René Magritte – Empire of light. GUGGENHEIM. *René Magritte: Empire of Light (L'empire des lumières)*. In: guggenheim.org. Online. 2023 [cit. 2024-01-04].

Dostupné z: <https://www.guggenheim.org/artwork/2594>

Obrázok 2 Paul Delvaux – L'IMPÉRATRICE. Sotheby's. *Paul Delvaux's Wildest Dreams*. In: sothebys.com. Online. 16. Jún 2020 [cit. 2024-01-09]. Dostupné z:

<https://www.sothebys.com/en/articles/paul-delvauxs-wildest-dreams-l-imperatrice>

Obrázok 3 Joan Miró – Dog Barking at the Moon. joan-miro. *Dog Barking at the Moon, 1926 by Joan Miro*. In: joan-miro.net. Online. [cit. 2024-01-09]. Dostupné z:

<https://www.joan-miro.net/dog-barking-at-the-moon.jsp>

Obrázok 4 Yves Tanguy – Reply to Red. Mia. *Reply to Red*. In: collections.artsmia.org. Online. [cit. 2024-01-09]. Dostupné z: <https://collections.artsmia.org/art/1514/reply-to-red-yves-tanguy>

Obrázok 5 Arshile Gorky – The Antique Cast. SFMOMA. *Arshile Gorky The Antique Cast, 1926*. In: sfmoma.org. Online. [cit. 2024-01-09]. Dostupné z:

<https://www.sfmoma.org/artwork/85.394/>

Obrázok 6 Joan Miró – The Harlequin's Carnival. Artschaft. *Joan Miró – Harlequin's Carnival (1924 – 1925)*. In: artschaft.wordpress.com. Online. 2018 [cit. 2024-01-04]. Dostupné z:

<https://artschaft.wordpress.com/2018/01/10/joan-miro-harlequins-carnival-1924-1925/>

Obrázok 7 Joan Miró – The tilled field. GUGGENHEIM. *Joan Miró The Tilled Field (La terre labourée)*. In: guggenheim.org. Online. 2023 [cit. 2024-01-04]. Dostupné z:

<https://www.guggenheim.org/artwork/2934>

Obrázok 8 Salvador Dalí – Spider of the Evening. Dalipaintings. *Spider of the Evening 1940 by Salvador Dali*. In: dalipaintings.com. Online. [cit. 2024-01-09]. Dostupné z:

<https://www.dalipaintings.com/spider-of-the-evening.jsp>

Obrázok 9 Salvador Dalí – Galatea of the Spheres. Arthur.io. *Galatea of the Spheres, 1952, Salvador Dalí*. In: arthur.io. Online. 3. Február 2017 [cit. 2024-01-09]. Dostupné z:

<https://arthur.io/art/salvador-dali/galatea-of-the-spheres>

Obrázok 10 René Magritte – The Palace of Curtains, III. slang-king.tumblr. In: slang-king.tumblr.com. Online. 2011 [cit. 2024-01-04]. Dostupné z: <https://slang-king.tumblr.com/post/736401642/the-palace-of-curtains-iii>

Obrázok 11 René Magritte – The False Mirror. MoMA. *Magritte: The Mystery of the Ordinary, 1926-1938*. In: moma.org. Online. 2018 [cit. 2024-01-04]. Dostupné z: <https://www.moma.org/audio/playlist/180/2384>

Obrázok 12 Giorgio de Chirico – The Song of Love. MoMA. *Giorgio de Chirico Italian, born Greece. 1888–1978*. In: moma.org. Online. 2017 [cit. 2024-01-04]. Dostupné z: <https://www.moma.org/artists/1106>

Obrázok 13 Yves Tanguy – Mama, Papa is Wounded.. MoMA. *Yves Tanguy Mama, Papa Is Wounded! 1927*. In: moma.org. Online. 2017 [cit. 2024-01-04]. Dostupné z: <https://www.moma.org/collection/works/78701>

Obrázok 14 Yves Tanguy – Construct and Destroy. Google Arts & Culture. *Construct and Destroy*. In: artsandculture.google.com. Online. [cit. 2024-01-04] Dostupné z: <https://artsandculture.google.com/asset/construct-and-destroy-yves-tanguy/WQHhZHMZ2jmVw>

Obrázok 15 Dorothea Tanning – Avatar. DOROTHEA TANNING. *Avatar*. In: dorotheatanning.org. Online. [cit. 2024-01-04]. Dostupné z: <https://www.dorotheatanning.org/life-and-work/view/604/>

Obrázok 16 Dorothea Tanning – Birthday. AnOther. *The Story of Radical Female Surrealist Dorothea Tanning*. In: anothermag.com. Online. 21. Marec 2019 [cit. 2024-01-04]. Dostupné z: <https://www.anothermag.com/art-photography/11580/female-surrealist-dorothea-tanning-tate-modern-exhibition-ann-coxon-curator>

Obrázok 17 Max Ernst – Robing of the Bride. Utopia/Dystopia. *Robing of the Bride*. In: utopiadystopiawwi.wordpress.com. Online. [cit. 2024-01-04]. Dostupné z: <https://utopiadystopiawwi.wordpress.com/surrealism/max-ernst/robing-of-the-bride/>

Obrázok 18 Panconesi – šperky. VOGUE Arabia. *12 Designers and Fashion Houses Using Surrealism to Challenge Everything Conventional*. In: en.vogue.me. Online. Február 2023 [cit. 2024-01-05]. Dostupné z: <https://en.vogue.me/fashion/designers-fashion-houses-surrealism-schiaparelli-iris-van-herpen-harris-reed-moschino-richard-quinn-tomo-koizumi-loewe/>

Obrázok 19 Garmanier – SS22 womenswear. Revibe. *Upcycling and the LVMH Prize*. In: revibe-upcycling.com. Online. 29. Júna 2023 [cit. 2024-01-05]. Dostupné z: <https://www.revibe-upcycling.com/blog/news/upcycling-fashion-lvmh-prize-2023>

Obrázok 20 Richard Quinn – FW 2021/22. Runway Magazine. *Richard Quinn Fall Winter 2021-2022*. In: runwaynew.com. Online. 24. Júna 2021 [cit. 2024-01-05]. Dostupné z: <https://runwaynew.com/2021/06/richard-quinn-fall-winter-2021-2022/>

Obrázok 21 Marine Serre – Spring 2022. WYNNE, Alex. *Marine Serre Launches Campaign, Website*. In: wwd.com. Online. 27. Január 2022 [cit. 2024-01-05]. Dostupné z: <https://wwd.com/fashion-news/fashion-scoops/marine-serre-new-campaign-website-1235054113/>

Obrázok 22 Maison Souraya – SS2023. VOGUE Arabia. *12 Designers and Fashion Houses Using Surrealism to Challenge Everything Conventional*. In: en.vogue.me. Online. Február 2023 [cit. 2024-01-04]. Dostupné z: <https://en.vogue.me/fashion/designers-fashion-houses-surrealism-schiaparelli-iris-van-herpen-harris-reed-moschino-richard-quinn-tomo-koizumi-loewe/>

VLASTNÝ ARCHÍV

Obrázok 23 autorský citát

Obrázok 24 farebnica

Obrázok 25 vychodiská pre farebnicu

Obrázok 26 moodboard

Obrázok 27 inšpirácia pre tvaroslovie

Obrázok 28 proces tvorby vlastného kopyta

Obrázok 29 zdigitalizovný pár

Obrázok 30 finálne vyrobený pár

Obrázok 31 Návrhy

Obrázok 32 strih na vrchový diel prvého páru

Obrázok 33 strih na podšívkový diel prvého páru

Obrázok 34 proces napínania zvršku

Obrázok 35 finálne nafarbené zvršky

Obrázok 36 šablóna pre rámek a podošev

Obrázok 37 fáza orezania zvršku

Obrázok 38 fáza orezania zvršku

Obrázok 39 Návrhy

Obrázok 40 strih vrchového aj podšívkového dielu druhého páru

Obrázok 41 farbenie

Obrázok 42 farbenie a sušenie

Obrázok 43 príprava podošve a rámku

Obrázok 44 inšpiračné zdroje pre tvaroslovie kabeliek

Obrázok 45 moodboard

Obrázok 46 návrhy kabeliek

Obrázok 47 strih predného dielu „Dúhovky“

Obrázok 48 strih na vonakjšiu a vnútornú straničku „Dúhovky“

Obrázok 49 strih predného dielu „zreničky“

Obrázok 50 strih straničky „zreničky“

Obrázok 51 strih predného dielu „Rohovky“

Obrázok 52 strih straničky „Rohovky“

Obrázok 53 prvotné strihy kabeliek

Obrázok 54 ručné šitie

Obrázok 55 skladba kabeliek

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha P 1: fotodokumentácia prvý pár

Príloha P 2: fotodokumentácia druhý pár

Príloha P 3: fotodokumentácia set kabeliek

Príloha P 4: fotodokumentácia „Dúhovka“

Príloha P 5: fotodokumentácia „Zrenička“

Príloha P 6: fotodokumentácia „Rohovka“

PRÍLOHA P I: FOTODOKUMENTÁCIA PRVÝ PÁR

PRÍLOHA P 2: FOTODOKUMENTÁCIA DRUHÝ PÁR

PRÍLOHA P 3: FOTODOKUMENTÁCIA SET KABELIEK

PRÍLOHA P 4: FOTODOKUMENTÁCIA „DÚHOVKA“

PRÍLOHA P 5: FOTODOKUMENTÁCIA „ZRENIČKA“

PRÍLOHA P 6: FOTODOKUMENTÁCIA „ROHOVKA“

